

JAARVERSLAG
2021

Beste lezer

In 1911 werd de Vereniging van Leraren in Levende Talen opgericht. Het hoofddoel van onze beroepsvereniging is al die 110 jaren hetzelfde gebleven: de bevordering en de ontwikkeling van het talenonderwijs in Nederland. Later kwam daar de behartiging van de belangen van de leden in de arbeidsvoorwaardelijke sfeer bij.

Aan de verwezenlijking van deze doelen mag ik sinds mei jongstleden mijn bijdrage leveren als opvolger van Judith Richters. Judith heeft acht jaar lang op voortreffelijke wijze inhoud aan het voorzitterschap gegeven. Dat ik haar plaats nu mag innemen, vind ik een grote eer. De algemene ledenvergadering waarin ik tot voorzitter gekozen werd, vond online plaats. Dat dit niet in een fysieke omgeving kon gebeuren, karakteriseert het jaar waarvan wij hier verslag doen.

Het afgelopen jaar was net als 2020 een jaar dat bepaald werd door de pandemie. De hoop dat na meer dan een jaar met lockdowns, anderhalvemetercontacten en vaccinatieperiodes het einde van de crisis zich zou aandienen, bleek niet terecht. Maar ondanks alle beperkende maatregelen konden veel activiteiten - vaak online – toch doorgang vinden. Zo ook het Congres Levende Talen.

We zijn in deze tijd gedwongen om buiten de vaste kaders te denken om kwalitatief goed onderwijs te verzorgen. Wat nemen we daarvan mee wanneer we hopelijk spoedig weer massaal terug naar school gaan? Deze vraag stond centraal tijdens het Congres dat bestond uit een vijftigtal workshops die door ruim 550 deelnemers in Nederland en de overzeese gebiedsdelen via een livestream gevolgd konden worden. Zo'n groot aantal deelnemers hebben wij niet eerder gehad. Ik ben daar ontzettend trots op. Het maakt me extra blij dat het Congres net als in 2020 ook nog eens zo hoog gewaardeerd werd door de deelnemers.

In 2021 zijn we uiteraard de ontwikkelingen nauw blijven volgen rond de actualisatie van kerndoelen en eindtermen. We hebben waar mogelijk onze invloed aangewend om de ontwikkelingen in de door ons gewenste richting te sturen. Dat hebben we mondeling en schriftelijk gedaan, in gesprekken, via mails, brieven en notities aan degenen die inhoudelijk en politiek bij de herziening van het landelijk curriculum betrokken zijn. Onze inbreng heeft geleid tot vragen en heroverweging van prioriteiten.

Over deze zaken en vele andere doet deze publicatie verslag. Allemaal zaken die onze vereniging in 2021 heeft ondernomen in het licht van haar doelstellingen. Met dit verslag leggen wij verantwoording af aan onze leden en onze relaties. Om te kunnen doen wat wij doen, is een organisatie nodig. Op die organisatie gaan we kort in, evenals op de condities die het functioneren van de organisatie mogelijk maakten.

Levende Talen is geen geïsoleerde speler in het Nederlandse onderwijsveld. Waar zinvol en gewenst werken we samen en stemmen we af met andere onderwijsvakorganisaties. Welke dat waren en over welke thema's wij ons in 2021 al dan niet samen met andere organisaties gebogen hebben, leest u eveneens in dit verslag. Verder wordt u geïnformeerd over de activiteiten en plannen van de talensecties, Levende Talen als vakbond en over de tijdschriften.

Met genoeg presenteer ik u ons jaarverslag 2021. Ik wens u veel plezier bij het lezen van alle bijdragen. Voor vragen, opmerkingen en ideeën houden wij ons als altijd aanbevolen.

Namens het bestuur,

Dr. Anne Kerkhoff

Voorzitter Levende Talen

COLOFON

Vereniging van Leraren in Levende Talen
Joseph Haydnlaan 2a
3533 AH Utrecht
T 030 205 99 78
E bureau@levendetalen.nl
www.levendetalen.nl

Redactie: Dirk Tuin, secretaris Levende Talen
Foto's (eerder gepubliceerd in LTM, jaargang 2021):
Pieter Bosch, Annet Delfgaauw, Tom van Limpt, Mark Monsma,
Pathos Studios, Anda van Riet en Paul Tolenaar
Illustratie (eerder gepubliceerd in LTM, jaargang 2021): Inge Voets

Utrecht, maart 2022

INHOUD

6

VERSLAG VAN DE SECRETARIS VAN LEVENDE TALEN

Doelen Levende Talen; Leden; Hoofdbestuur; Dagelijks Bestuur; Bureau Levende Talen; Financiën; Werkgroep ledenwerving; Commissie van goede diensten; Besturenboek; Juridische bijstand; Vakbond; Website en sociale media; Congres Levende Talen 2021; Europees Talenlabel 2021; Taaldidactiekprijs 2021; Curriculum.nu; Vakvernieuwing

21

VERSLAG VAN DE SECTIES VAN LEVENDE TALEN

Arabisch
Chinees
Duits
Engels
Frans
Fries
Italiaans
Limburgs
Nederlands
Nederlandse Gebarentaal
Nedersaksisch
Papiaments
Pools
Russisch
Spaans
Turks

49

VERSLAG VAN DE REDACTIES LTM & LTT

Levende Talen Tijdschrift
Levende Talen Magazine

VERSLAG VAN DE SECRETARIS VAN LEVENDE TALEN

De vereniging – bij de Kamer van Koophandel ingeschreven als Vereniging van Leraren Levende Talen - bestaat sinds 1911 en vierde dit jaar haar 110-jarig bestaan. Levende Talen kent op dit moment zestien vakverenigingen van taaldocenten: Arabisch, Chinees, Duits, Engels, Frans, Fries, Italiaans, Limburgs, Nederlands, Nederlandse Gebarentaal, Nederlandsaksisch, Papiaments, Pools, Russisch, Spaans en Turks. De vroegere sectie NT2 is als werkgroep opgenomen binnen de sectie Nederlands. Daarnaast werkt de Vedocep (vereniging van docenten Engels in het basisonderwijs) nauw samen met de sectie Engels. We zijn verheugd ook een werkgroep Leraarenopleiders binnen onze gelederen te hebben.

- Levende Talen
- bevordert en ontwikkelt het onderwijs in maar liefst zestien talen waaronder alle schooltalen;
 - brengt taaldocenten uit po, vmbo, vo, mbo, ho en wo bijeen en biedt hen een platform;
 - is overlegpartner van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), het College voor Toetsen en Examens (CvTE), Cito en SLO;
 - behartigt als lid van de Federatie van Onderwijsvakorganisaties (FvOv) de belangen van haar leden in arbeidsvoorwaardelijke sfeer.

Leden
Onze vereniging is gezond. We hebben in 2021 maar liefst 483 nieuwe leden mogen verwelkomen. Dat we 2021 toch met een daling van zes leden hebben afgesloten, is vooral een gevolg van een ‘correctieronde’ aan onze ledenadministratie. We hebben onbereikbare ‘spookleden’ en leden die ondanks herhaalde herinneringen hun lidmaatschapsgeld niet betaalden, uitgeschreven. Leden die uit eigen beweging hun lidmaatschap beëindigden, noemden opvallend vaak het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd als reden. Het bestuur betreurt dat en denkt na over manieren om ook de expertise en liefde voor ons vak van gepensioneerde collega’s voor onze vereniging te behouden. Op 1 januari 2022 hadden we 3.424 leden: 2.636 werkzame

leden, 549 student-leden, 66 aspirant-leden, 163 gepensioneerde leden en tien ereleden.

Hoofdbestuur
Het hoofdbestuur (HB) wordt gevormd door de voorzitters of vertegenwoordigers van de zestien vaksecties samen met het Dagelijks Bestuur (DB). Het hoofdbestuur heeft in 2021 zes keer vergaderd: op 13 januari, 10 februari, 27 mei, 5 juli, 24 september en 1 december. Op 24 september had de bestuursvergadering de vorm van een heidag. De heidag is gehouden middenin de prachtige natuur van de Veluwe. De gekozen locatie bood de mogelijkheid om in een groene, relaxte omgeving actieve momenten af te wisselen met momenten waarop informeel nader met elkaar kon worden kennisgemaakt en opvattingen konden worden uitgewisseld. Aan de orde waren onder meer de vraag wat nu eigenlijk onze ambities zijn als vereniging, wat we willen zijn en voor wie. Maar ook is gesproken over begrotingstechnische, financiële en administratieve kwesties, over vacatures en uitbreiding van het DB, over de opzet van HB-bijeenkomsten, wat de secties vinden van (het beheer van) de (sectie)website, over (het versterken van) de rol van sociale media voor onze vereniging, het duidelijker voor het voetlicht brengen van de meerwaarde van Levende Talen als vakbond, over de ontwikkelingen in het vmbo en met betrekking tot de vakvernieuwing in het algemeen. Allemaal zaken waarvoor minder tijd is tijdens reguliere HB-vergaderingen. De gelegenheid is ook aangegrepen om afscheid te nemen van Judith Richters en Kitty Willemsen. Beiden zijn uitvoerig bedankt voor hun jarenlange inzet voor onze vereniging. Judith voor de manier waarop ze twee termijnen van vier jaar invulling heeft gegeven aan het voorzitterschap van onze vereniging. Kitty voor de wijze waarop ze vorm en inhoud aan haar taken in het DB heeft gegeven, in het bijzonder haar betrokkenheid bij de organisatie van de Landelijke Studiedagen en het Congres Levende Talen.

Terugkerende punten op zowel de (reguliere) agenda van het DB als HB waren: financiële en administratieve zaken, interne contacten (redacties van LTM en LTT, de juristen van onze rechtsbijstand) en externe contacten (OCW, Kamer-

leden, SLO, Cito onder andere), website en sociale media, Curriculum.nu en vakvernieuwing, de examens, het Congres Levende Talen (voorheen Landelijke Studiedag), ledenwerving en ledenbehoud, de Federatie van Onderwijsvakorganisaties (FvOv), de Onderwijskamer (OK) en vakbondszaken. Op al deze zaken gaan we in dit verslag kort in. De Algemene ledenvergadering is op 27 maart 2021 wederom langs digitale weg gehouden en heeft zich beperkt tot punten waartoe de vereniging statutair gehouden is.

Dagelijks Bestuur
Het dagelijks bestuur (DB) vergaderde in 2021 negen keer: op 25 januari, 10 maart, 12 mei, 23 juni, 8 september, 27 oktober, 1 november, 17 november en 22 december. Daarnaast overlegden voorzitter, vicevoorzitter en secretaris nog een aantal keren tussentijds. In de loop van het jaar heeft Vicky van Loe het penningmeesterschap van Jos Canton overgenomen. Jos had vanwege het tussentijds vertrek van de vorige penningmeester deze functie vanaf december 2019 op voortreffelijke wijze waargenomen. Hij had het penningmeesterschap eerder al (tijdelijk) vervuld. Vicky was op de ALV van 25 september 2020 al als nieuwe penningmeester van de vereniging benoemd maar kon helaas door persoonlijke omstandigheden haar taak nog niet vanaf die datum op zich nemen. Jos Canton bleef – hoewel niet als lid van het DB – het

dagelijks bestuur met raad en daad terzijde staan. Door zijn jarenlange kennis en ervaring is hij nog steeds een onmisbare factor bij de verwezenlijking van de doelen waarvoor Levende Talen zich sterk maakt. Niet alleen inzake vakinhoudelijke kwesties maar ook met betrekking tot bestuurlijk/administratieve zaken en vanwege zijn contacten met de juridische bijstand. Hij onderhield in 2021 de contacten met de Commissie Arbeidsvoorwaarden van de FvOv en verzorgde in dit verband ook de verslagen van de commissiebijeenkomsten. Deze taken zullen in februari 2022 van Jos worden overgenomen door Perry van Kerkhoven.

De volgende personen vormden in 2021 het DB:

- Judith Richters, voorzitter (tot 1 april 2021)
- Anne Kerkhoff, voorzitter (vanaf 1 april 2021)
- Blanca Cano González, vicevoorzitter (tevens voorzitter sectie Spaans)
- Dirk Tuin, algemeen secretaris
- Jos Canton, penningmeester a.i. (tot 1 juni 2021)
- Vicky van Loe, penningmeester (vanaf 1 juni 2021)
- Jasper Kaaf, algemeen bestuurslid

Bureau Levende Talen
Ook in 2021 was Myrna Brouwer onze bureaumedewerkster. Zij ondersteunt de vereniging voor 36 uur per week. Haar belangrijkste taken zijn het bijhouden van de

Portefeuilleverdeling taken DB in 2021	
Contact met rechtsbijstand UnieNFTO, Commissie Arbeidsvoorwaarden	Jos Canton
Contact met FvOv	Anne Kerkhoff, Blanca Cano González en Jos Canton
Contact met Onderwijskamer	Blanca Cano González, Anne Kerkhoff en Dirk Tuin
Leidinggeven aan het Bureau Levende Talen	Dirk Tuin
Ledenadministratie	Vicky van Loe
Externe contacten	Anne Kerkhoff
Website en sociale media	Blanca Cano González en Jasper Kaaf
Congres Levende Talen	Jasper Kaaf, Kitty Willemsen en Blanca Cano González
Contact met redacties LTM en LTT	Anne Kerkhoff en Dirk Tuin
Curriculum.nu /Vakvernieuwing	DB

ledenadministratie, de communicatie met de leden en het ondersteunen van activiteiten van bestuur en secties. Nadrukkelijker dan in het verleden heeft Myrna in het afgelopen jaar een rol gekregen bij het voorbereiden en verslaan van diverse vergaderingen. Ook in die rol wordt Myrna zeer gewaardeerd. Het systeem waarmee zij werkte voor de ledenadministratie van de vereniging voldeed niet meer. Het bedrijf dat het systeem onderhield bleek de functies en mogelijkheden niet afdoende te kunnen aanpassen. Het DB is daarom overgestapt op Procurios. Procurios zorgt ervoor dat de ledenadministratie online blijft en voegt maandelijks nieuwe functies toe waardoor wij ons geen zorgen meer hoeven te maken over de beveiliging en het up-to-date blijven van de ledenadministratie. Omdat Procurios een online platform is ten dienste van verenigingen en goede doelen, hebben wij bij de belastingdienst een aanvraag gedaan om in aanmerking te komen voor de ANBI-status. Dit is een regeling waarbij ‘Algemeen nut beogende instellingen’ gebruik kunnen maken van bepaalde belastingvoordelen. Het verzoek is afgewezen: Levende Talen is ook vakbond en beoogt daarmee ook het particulier belang van de bij onze vereniging aangesloten leden en niet uitsluitend en rechtstreeks het algemeen nut. Toewijzing van de status zou ons een aanmerkelijk bedrag per maand aan kosten voor Procurios gescheeld hebben.

Financiën

In vorige jaarverslagen was sprake van een voorzichtige groei van het eigen vermogen van de vereniging. Een van de aanbevelingen van de financiële commissie wees ook in de richting van opbouw van reserve voor moeilijker tijden. In de eerste helft van 2021 is vooral online vergaderd door het hoofdbestuur; dat heeft de bestuurskosten gedrukt, waardoor het houden van een kostbare ‘heidag’ voor alle bestuurders in het najaar haalbaar was. Een structureel hogere uitgave dit jaar betreft de vergoeding uit de bondsgelden voor de vrijstelling van de nieuwe voorzitter. De extra middelen die de vereniging dit jaar heeft ontvangen voor mede vormgeven aan de onderwijsvernieuwing (onder meer ERK) zullen over meerdere jaren worden besteed.

Werkgroep ledenwerving

Wat willen we zijn en voor wie willen we dat zijn? En wat betekenen de antwoorden op deze vragen in termen van doelgerichte en actieve ledenwerving en van ledenbehoud? Als onderlegger voor een gedachtewisseling over deze vragen hebben Gert Rijlaarsdam en Monique van Hoetegem eind 2019 namens de Werkgroep de notitie *Levende Talen, relevant*

en toekomstbestendig geschreven. Een krachtige vereniging die haar stem kan laten horen, is van groot belang. Zeker in een tijd dat met vakvernieuwing aan fundamenten van toekomstig (talen)onderwijs wordt gewerkt. De organisatiegraad van taaldocenten is verhoudingsgewijs laag. Van de naar schatting 20.000 tot 22.000 docenten Nederlands en vreemde talen zijn er nog geen 4.000 lid van Levende Talen. Wij willen hierin verandering brengen. Wij willen nieuwe leden werven. In het vo maar vooral ook in het vmbo en mbo. Het bestuur ziet dit niet alleen als zijn taak maar nadrukkelijk ook als taak van de afzonderlijke secties. Helaas kon dit belangrijke aandachtspunt ook in dit verslagjaar onvoldoende worden opgepakt. Een geplande bespreking tijdens de heidag kon door verhindering van degene die de aanzet tot een discussie hierover zou geven tot twee keer toe niet plaatsvinden. Dat is jammer, want het onderwijs is in beweging. Gewerkt wordt aan praktijkgerichte programma’s in het vmbo en voor het havo, ontwikkelingen hebben plaats om tot nieuwe kerndoelen, eindtermen en daarmee examenprogramma’s te komen. Hoe hoger de organisatiegraad hoe krachtiger de stem die wij als Levende Talen kunnen laten horen.

Commissie van goede diensten

De Commissie van goede diensten, ook wel commissie van beroep of geschillencommissie genoemd, is belast met het slechten van geschillen tussen secties van de vereniging, binnen een sectie van de vereniging en tussen de bestuurders en de leden van de vereniging. De Commissie van goede diensten bestaat uit drie leden, die geen deel uit maken van het DB of het HB. De commissie die op de ALV in april 2019 voor de periode 1 april 2019 tot en met 31 maart 2023 benoemd is, bestaat uit: Jelle Kaldewaij, Alessandra Corda en Christien van Gool. Ook in 2021 hoefde er gelukkig geen beroep op te worden gedaan.

Besturenboek

Het zogeheten ‘besturenboek’ beschrijft de taken, regelingen en procedures die naar mening van de bestuursleden van Levende Talen de doelstellingen van Levende Talen zo goed mogelijk helpen realiseren. Nieuwe inzichten, ervaringen of ontwikkelingen kunnen tot aanpassing van taken, regelingen en/of procedures leiden. Het besturenboek is dan ook een werkdocument. Aan het eind van ieder kalenderjaar – zo ook in 2021 – gaat de algemeen secretaris van de vereniging na of er aanleiding is het besturenboek bij te stellen. Is zulks het geval dan wordt het opnieuw vastgesteld door het DB dat de aanpassing(en) in het besturenboek ter accordering voorlegt

aan het HB. Er was geen aanleiding het besturenboek in 2021 aan te passen.

Juridische bijstand in 2021

In het kalenderjaar 2021 hebben zich 59 (vergelijkbaar met 2020) leden met vragen voor advies gemeld. Sommigen van hen namen afgelopen jaar meerdere keren contact op met vragen op diverse en zeer uiteenlopende gebieden. Soms ontwikkelen zaken, die beginnen met een op het oog eenvoudige vraag, zich tot een complexe materie. Daarbij komt dat met een bizarre tijd als gevolg van corona zich soms ook voor juristen ongewone vragen aandienden.

Bovenop het genoemde aantal zaken kregen in 2021 enkele reeds in 2020 aangespannen kwesties een vervolg. De afhandeling daarvan heeft in totaal ongeveer 415 schriftelijke stukken (in en uit) opgeleverd. Daarbij zijn de nodige telefoongesprekken gevoerd met leden en/of bij een zaak betrokken derden, waaronder met name UWV en ABP. Ook is er in de loop van het jaar, waar nodig, contact geweest tussen Juridische Bijstand en Bureau Levende Talen.

De onderwerpen waarvoor leden in 2021 een beroep hebben gedaan op juridische bijstand gingen van werktijdvermindering en terugbetalen studiekosten tot verplichtthuiswerken en Covid-19 problematiek en onjuiste salarisbetaling.

De ervaring heeft inmiddels geleerd dat een cijfer over het aantal aangebrachte zaken niets zegt over de intensiteit van de beantwoording en afhandeling van een zaak.

Vakbond

Levende Talen heeft statutair de taak zich om de belangen van de leden op het gebied van arbeidsvoorwaarden te bekommeren. Om dit zo goed mogelijk te doen, werkt de vereniging samen met andere vakinhoudelijke verenigingen in het onderwijs die ook vakbond zijn.

Federatie van Onderwijsvakorganisaties

Dat samenwerken gebeurt binnen de Federatie van Onderwijsvakorganisaties (FvOv). Het bestuur van de FvOv wordt gevormd door de voorzitters of vertegenwoordigers van de aangesloten onderwijsvakverenigingen. De FvOv heeft een betaalde voorzitter, vicevoorzitter, secretaris en penningmeester. Levende Talen is als lid van de FvOv via de koepel CMHF (Centrale van Middelbare en Hogere Functionarissen bij Overheid, Onderwijs, Bedrijven en Instellingen) aangesloten bij de vakcentrale VCP (Vakcentrale voor Professionals) om ook in de arbeidsvoorwaarden de belangen van haar leden te kunnen behartigen. Levende Talen heeft zelf geen

onderhandelaars en maakt gebruik van de onderhandelaars van de FvOv, CMHF en de VCP. In geval van cao’s informeren wij de leden in dienstbetrekking rechtstreeks en leggen wij hun concept-afspraken eerst ter goedkeuring voor, in geval van decentraal overleg worden de leden door de betreffende scholen/besturen op de hoogte gehouden. Van 1 januari tot en met 31 december zijn 134 brieven verstuurd. In deze brieven werden de leden geïnformeerd over decentraal overleg met hun werkgever.

Commissie Arbeidsvoorwaarden (voorheen Commissie Funderend Onderwijs (Ciefo))

In deze commissie van de FvOv wordt Levende Talen door de onderhandelaars op de hoogte gehouden van wat er speelt op cao-gebied. De bijeenkomsten vinden maandelijks plaats. De besluiten van de commissie dienen als advies voor besluitvorming in het bestuur van de FvOv. Er speelde in het verslagjaar veel op het terrein van cao’s, maar ook op het gebied van de regelgeving rond Covid in de scholen en het NPO (Nationaal Plan Onderwijs) dat in het leven is geroepen voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona en waarmee miljarden gemoeid zijn.

In de commissie komen vragen aan de orde over bijvoorbeeld passende loonontwikkeling en over het verschil in schalen tussen onderwijspersoneel en onderwijsondersteunend personeel. Het zwaartepunt in het voortgezet onderwijs is ook in 2021 de werkdruk geweest, in het primair onderwijs de salarissen.

De commissie staat het verkleinen van de zogenaamde loonkloof voor. Voor het vo heeft de commissie moeten vaststellen dat de salarissen nog steeds niet marktconform zijn. Door de komst van een nieuw kabinet eind 2021 lag de vraag op tafel of de FvOv moest pleiten voor een gepaste loonontwikkeling waarbij minstens de koopkracht behouden blijft of dat het nodig zou zijn om met een looneis te komen. Voor het mbo ligt er een akkoord voor bij de leden. Dit is ook het geval voor ‘kleine’ cao’s als bij het Cito. Voor het hbo is in 2021 een akkoord gesloten.

Jos Canton maakte in 2021 namens Levende Talen deel uit van de Commissie Arbeidsvoorwaarden. Hij verzorgde in dit verband ook de verslagen van de commissiebijeenkomsten. Daar is de vereniging hem zeer erkentelijk voor. In februari 2022 stopt Jos. Perry van Kerkhoven volgt hem op. Perry heeft zich eind 2021 door Jos laten informeren over wat er zoal speelt in de Commissie Arbeidsvoorwaarden en is zich in gaan werken. Perry is overigens geen onbekende op dit terrein. Hij was al eens vier jaar lang (van 2013 tot 2017) het

gezicht van Levende Talen als het om vakbondskwesties ging. Degenen die al wat langer lid zijn van onze vereniging zullen zich de artikelen herinneren die hij daarover schreef in LTM.

De Onderwijskamer

Vakinhoud en belangenbehartiging op arbeidsvoorwaardelijk terrein hangen samen. Daarom houdt de Onderwijskamer van de FvOv zich bezig met vakoverstijgende inhoudelijke aspecten en met het beroep leraar. In de Onderwijskamer hebben de aangesloten vakverenigingen contact met elkaar om feiten en meningen uit te wisselen en uit te diepen over onderwijsinhoudelijke zaken van gemeenschappelijk belang. Over die zaken kan vervolgens worden geadviseerd aan het bestuur van de FvOv. Hoewel de FvOv van mening is dat ze zo een krachtiger geluid kan laten horen over gemeenschappelijke onderwerpen dan de afzonderlijke verenigingen, is Levende Talen van oordeel dat gesprekken met externe partijen over thema's die inherent zijn aan talen(onderwijs) bij voorkeur niet in gezamenlijkheid worden gevoerd maar door Levende Talen zelf. Dit standpunt hebben wij helder binnen de FvOv uitgedragen. Verder proberen wij de discussie over arbeidsvoorwaarden zoveel mogelijk te scheiden van het gesprek over de inhoud van het onderwijs, maar dat is niet altijd mogelijk, bijvoorbeeld als het gaat om verplichte vakken en urentabellen.

Voor de bijeenkomsten van de Onderwijskamer worden vertegenwoordigers van de aangesloten verenigingen van de FvOv en van het Platform VWO uitgenodigd. Twee leden van het DB van Levende Talen kunnen afgevaardigd worden, twee leden van de sectie Nederlands en twee van de betreffende secties mvt, een vaste afgevaardigde en één afhankelijk van het thema dat geagendeerd is. De Onderwijskamer is in het verslagjaar vier keer bijeen geweest. Alle bijeenkomsten zijn in 2021 door minimaal twee leden van het DB/HB bijgewoond, aanvankelijk in elk geval door Judith Richters en Blanca Cano González en vanaf april door Blanca en Anne Kerkhoff. Thema's die aan de orde kwamen waren onder meer eindexamens en correctietijd, de curriculumherziening, het bevoegdhedenstelsel, de nieuwe leerweg vmbo en uiteraard de COVID-19-epidemie (en de impact op onder andere leervorderingen). De opvattingen over deze thema's en de conclusies die hieraan konden worden verbonden, heeft de FvOv gedeeld met onder meer de VO-raad en het ministerie van OCW.

Bestuursstructuur FvOv

Sinds de zomer 2018 is de bestuursstructuur van de FvOv gewijzigd. Tot dan toe vond er elke zes weken een bestuurs-

vergadering plaats met het voltallige bestuur. Dat bestond uit vertegenwoordigers van alle aangesloten verenigingen. Tegenwoordig bestaat het bestuur van de FvOv nog maar uit vijf leden. Deze bestuurders worden gekozen door de Algemene Ledenvergadering (ALV). De ALV is vergelijkbaar met het HB van Levende Talen. In de ALV heeft één lid per vereniging zitting. De ALV vergadert zes keer per jaar en geeft sturing aan het bestuur. Belangrijke besluiten binnen de FvOv moeten altijd door de ALV goedgekeurd worden. Vanuit Levende Talen heeft Judith Richters tot de bestuurswisseling op 27 maart 2021 de vergaderingen bijgewoond; vanaf die datum Anne Kerkhoff. In deze ALV's worden alle beleidszaken besproken en besluiten genomen. Vanuit het DB van de FvOv is er een vaste contactpersoon voor elke aangesloten vereniging. Voor Levende Talen is dat Heleen van der Ree, beleidsmedewerker van de NVvW (Nederlandse Vereniging van Wiskundeleraren). Heleen van der Ree heeft regelmatig contact met onze voorzitter Anne Kerkhoff om informatie uit te wisselen en agenda-punten op te halen voor de DB-vergaderingen.

In het verslagjaar hebben allerlei onderwerpen de revue gepasseerd waarvan de COVID-19-epidemie en alle mogelijke gevolgen van coronamaatregelen in dit verband voor scholen en onderwijs een (terugkerend) thema was. In de laatste maanden van 2021 heeft er overleg in de commissie Toekomst FvOv plaatsgevonden over toekomstscenario's voor de FvOv. Daarbij is geprobeerd een drietal realistische scenario's te beschrijven waarin aandacht wordt besteed aan waarin wordt geïnvesteerd, wat de beoogde opbrengst is en wat de hoogte van de investering is (in fte). Daarnaast is ook ingegaan op de effecten van de onderscheiden scenario's voor de aangesloten verenigingen en welk type voorzitter daarbij past. Levende Talen heeft zich op het standpunt gesteld dat de FvOv er is voor het behartigen van de belangen van onze leden als het om arbeidsvoorwaarden gaat en dat de FvOv zich alleen over meer onderwijsinhoudelijke zaken zou moeten uitspreken als die verbonden zijn aan die arbeidsvoorwaarden. Verder hebben wij ook aangegeven het te waarderen als de FvOv organiseert dat er gesprekken plaatshebben tussen de deelnemende vertegenwoordigers over meer onderwijsinhoudelijke zaken, zoals dat in de Onderwijskamer gebeurt. Gesprekken echter daarover met andere partijen, de overheid voorop, zijn nadrukkelijk voorbehouden aan onze vereniging zelf.

Website en sociale media

Het beheer van de website is in handen van de vicevoorzitter Blanca González die de site ook gebouwd heeft. De

website heeft dit jaar opnieuw veel informatie gedeeld over de activiteiten van LT en andere belangrijke onderwerpen zoals vakvernieuwing. In dit kader zijn onder meer brieven gedeeld die de vereniging heeft geschreven aan de leden van Kamercommissie voor Onderwijs in reactie op de instelling van de Wetenschappelijke Curriculumcommissie en aan de Wetenschappelijke Curriculumcommissie zelf. De website maakte het de leden van de secties Frans en Spaans mogelijk te reageren op de centrale examens. Dit kon via de fora. Elk forum biedt een aparte ruimte per niveau en een pagina voor iedere vraag van het examen. Daar kunnen docenten hun reacties plaatsen. Het College voor Toetsen en Examens (CvTE) ontving een verslag van alle reacties.

Facebook en Twitter van LT worden vaak gebruikt. In 2021 is verder gegaan met een grondige revisie van de teksten van de website, van de pagina's voor zover ze niet de onderliggende pagina's van de zestien secties zelf betreffen. Niet meer ter zake doende informatie is verwijderd, nieuwe informatie is toegevoegd. Als leden zich op de nieuwsbrief abonneren (via de homepage), krijgen ze automatisch een verslag van de laatste berichten.

Een groot aantal websites behorende bij de vereniging is in 2021 overgezet naar één gezamenlijke server van Levende Talen. Zoveel mogelijk diensten zijn hierdoor gemigreerd naar Microsoft en Leaseweb, waarmee tevens een verwerkersovereenkomst is gesloten. Hieronder valt de archiefwebsite van de LT-periodieken.

Algemeen lid van het DB Jasper Kaaf heeft de archiefsite van LTM en LTT, www.lt-tijdschriften.nl, succesvol verhuisd naar de nieuwe centrale server van Levende Talen. Daarbij heeft hij ook een zeer noodzakelijke update gedaan van de serversoftware, zodat ook alle veiligheidsissues omtrent de site opgelost werden. Ook het updaten van de software waar de site zelf op draait (OJS, Open Journal Systems) heeft hij voor zijn rekening genomen. Een zeer grote klus, want de gehele inhoud van de oude site moest worden gemigreerd naar de nieuwe versie van OJS. De vereniging is hem hier zeer erkentelijk voor. De verhuizing naar de nieuwe centrale server van Levende Talen was belangrijk: de archiefsite heeft zo'n 11.000 unieke gebruikers per maand. Het is daarmee een fantastisch kanaal om te laten zien waar Levende Talen – in dit geval met de tijdschriften – mee bezig is. Met de update die heeft plaatsgehad is de continuïteit van de site verzekerd en kan de site ook in de toekomst makkelijk geüpdatet kan worden. Bovendien is er nu ruimte voor een advertentie aan de zijkant van de site. Veel adverteerders zijn op zoek naar een mix van digitaal adverteren en papieren advertenties.

Congres Levende Talen 2021

Levende Talen wil iedereen die aan taalonderwijs verbonden is de gelegenheid bieden zich te professionaliseren zowel op het gebied van de inhoud als de didactiek van het taalonderwijs. Daartoe organiseert de vereniging jaarlijks – meestal op de eerste vrijdag van november – het Congres Levende Talen (CLT), voorheen Landelijke Studiedag (LSD) geheten. Dit jaar werd het evenwel door omstandigheden op de laatste vrijdag van november, om precies te zijn 26 november, gehouden. Het congres kent een maandenlange inhoudelijke en organisatorische voorbereiding. Deze voorbereiding is voornamelijk in handen van Kitty Willemsen, Jasper Kaaf, Blanca Cano González en Myrna Brouwer. Het motto van het Congres Levende Talen 2021 luidde 'Taal in beweging'. Het taalonderwijs was en is in beweging. Door de coronapandemie werd thuisonderwijs noodgedwongen de normaalste zaak van de wereld. Als leerlingen in het voortgezet onderwijs weer naar school mogen en het hoger onderwijs terugkeert naar echt contactonderwijs kunnen we dan ons voordeel doen met de ervaringen die we met afstandsonderwijs hebben opgedaan of gaan we weer snel over tot de orde van de dag? Online lessen, nieuwe werkvormen, videovergaderingen, anders toetsen, vernieuwende ICT-tools, online nascholing en seminars. Veel overleggen om samenwerking op allerlei terreinen te bevorderen: met leerlingen, collega's, ouders, schoolleiding en zelfs het ministerie van Onderwijs – om inhouden en vormen zo aan te passen dat lesdoelen gehaald worden en achterstand en uitval beperkt blijven. Hoe is jouw taalonderwijs in beweging gebracht? In hoeverre beweeg je mee? En op welke manier breng jij jouw leerlingen in beweging? Deze vragen stonden tijdens dit digitale 38e Congres Levende Talen centraal.

Het programma bestond uit vier delen. Het congres werd om 08.30 uur geopend met een video met een welkomstwoord van de voorzitter van Levende Talen Anne Kerkhoff en de uitreiking van het Europees Talenlabel door juryvoorzitter Catherine van Beuningen. Tussen 9.00 en 13.00 uur volgden, met tussenliggende pauzes van steeds een half uur, drie rondes (A, B en C) met verschillende parallelle workshops. Van 14.00 tot 16.00 uur konden de deelnemers deelnemen aan een programmaonderdeel van de sectie Nederlands. Tussen 19.00 en 23.00 uur – Nederlandse tijd! – vonden de workshoprondes D, E en F plaats. Dit deel van het programma was gericht op de LT-leden en andere taaldocenten die wonen in Caraïbisch Nederland. Alle congresdeelnemers waren vrij om uit het programma van circa vijftig workshops de keuze te maken die hen paste.

congres
LEVENDE
Talen
2021

Ruim 550 deelnemers schreven zich in. 463 deelnemers hebben daadwerkelijk een workshop bijgewoond. Uit de evaluatieformulieren die de deelnemers achteraf waren toegezonden, bleek dat ze het congres met gemiddeld een 8 waardeerden. Een uitstekend resultaat. Ook de workshopgevers waren in hun evaluatie van het congres zeer positief over het congres en de ondersteuning die werd gegeven. Het CLT heeft 107 nieuwe leden opgeleverd. Tijdens het digitale Congres Levende Talen zijn niet alleen de winnaars van het Europees Talenlabel 2021 bekend gemaakt maar is ook meegedeeld wie de winnaar van de Gerard Westhoff Taaldidactiekprijs 2021 was geworden.

Europees Talenlabel 2021

Het Europees Talenlabel is een Europese prijs ter aanmoediging van innovatieve taalprojecten. Deze prijs wordt jaarlijks in elk deelnemend land uitgereikt. Het label belooft nieuwe technieken in vreemdetalenonderwijs, het verspreiden van kennis en daarbij het promoten van *good practices*. Een jury wijst drie prijswinnaars aan. Levende Talen maakt deel uit van de jury in de persoon van de secretaris. In het verslagjaar waarin we veel online met elkaar in contact stonden, was er meer aandacht (nodig) voor online leren. Het thema van het Europees Talenlabel 2021 was daarom 'Allemaal digiTAA!'. De jury ging op zoek naar projecten waarin het leren van een of meerdere talen doelgericht gestimuleerd wordt via ICT. De presentaties en de bekendmaking van de winnaars vonden binnen het CLT online plaats. Het Europees Talenlabel had een mooie plaats binnen de virtuele congresruimte. De digitale publiekstemming verliep goed. De derde prijs ging naar PRAKTITRANS van Wachstumsregion Ems-Achse. Dit project beoogt mensen aan weerszijden van de Nederlands-Duitse grens op authentieke en betekenisvolle manieren en met een breed pallet aan digitale producten met elkaar te verbinden. De tweede prijs was voor VIRTUAL LANGUAGE APP van Mercator Europees Ken-

niscentrum/NHL Stenden. Dit betreft een Europees initiatief gericht op het verwelkomen en benutten van meertaligheid in het (basis)onderwijs. Het project bestaat uit twee digitale componenten: een online toolkit voor leerkrachten en een augmented reality (AR), multiplayer spel, waarmee leerlingen met wel veertien verschillende talen kennismaken. NHL Stenden ontving de eerste prijs én de publieksprijs voor DIGI+, een digitale tweetalige leer methode Nederlands-Duits voor de middenbouw van het basisonderwijs. Deze methode kan aan beiden kanten van de grens gebruikt worden en biedt een zeer rijke, mooi vormgegeven multimodale leeromgeving, waarin leerlingen op uitnodigende en afwisselende wijze tegelijkertijd leren over buurtaal, buurcultuur en zaakvakthema's.

Taal didactiekprijs 2021

De Gerard Westhoff Taal didactiekprijs is in 2009 door Levende Talen en het Expertisecentrum Moderne Vreemde Talen ingesteld ter gelegenheid van het emeritaat van prof. dr. Gerard Westhoff, hoogleraar mvt-didactiek aan de Universiteit Utrecht. De prijs gaat naar de beste scriptie op het gebied van vreemdetalendidactiek (in brede zin, inclusief de didactiek van literatuur en cultuur), geschreven door studenten aan Nederlandse lerarenopleidingen. Voor de prijs is een bedrag van 500 euro beschikbaar. De prijs is ontstaan om de aandacht te vestigen op het belang van vakdidactisch onderzoek als element van de opleiding van eerste- en tweedegraads leraren. Inmiddels is onderzoek in de eindtermen van hogescholen niet meer weg te denken en is het aantal promoties onder lerarenopleiders, aan hogescholen en universiteiten, behoorlijk toegenomen. Maar vakdidactisch onderzoek is niet overal vanzelfsprekend. Niet alle hogescholen stellen een vakdidactisch eindonderzoek verplicht. Een mvt-student kan op sommige lerarenopleidingen aan hogescholen ook op een pedagogisch vraagstuk afstuderen. Sommige hogescholen hebben zelfs geen eindscrip-tie meer, ze laten studenten

alleen vakdidactische opdrachten maken. Er zijn twee categorieën: eerstegraads en tweedegraads. De prijs wordt om het jaar toegekend aan één van deze categorieën. Studenten van de tweedegraads lerarenopleidingen aan hogescholen en universiteiten waren dit jaar aan de beurt. De jury bestond uit Marrit van de Guchte (vakdidactica Duits, Universiteit van Amsterdam), Charline Rouffet (vakdidactica Frans, Hogeschool Utrecht) en Monica Sienders (vakdidactica Engels, Hogeschool van Amsterdam). De jury heeft zes inzendingen ontvangen, afkomstig uit drie instellingen. Dit aantal is lager dan bij eerdere edities van de prijs. Dit is waarschijnlijk een effect van de coronasituatie, waardoor veel studenten in ongebruikelijke omstandigheden hun afstudeeronderzoek hebben moeten afronden. Er waren twee inzendingen Frans, twee Duits en twee Engels. De thematiek van de inzendingen sloot aan bij concrete problemen in de lespraktijk, de resultaten en lesideeën waren van duidelijke waarde voor de praktijk en overdraagbaar aan collega's, de methodologische opzet was goed evenals de kwaliteit van deze afstudeeronderzoeken. De prijs ging naar de scriptie van Aylin Gülbeden, getiteld *Gamification in het leesvaardigheidsonderwijs*. Zie: [scriptieprijs/2021/juryrapport-2021](#)

Curriculum.nu

In oktober 2019 zijn de minister van OCW voorstellen aangeboden voor de herziening van het curriculum. Deze voorstellen bestonden uit een visie, grote opdrachten en de uitwerking naar bouwstenen voor negen leergebieden, waaronder Nederlands en de moderne vreemde talen. De bouwstenen moeten dienen als basis voor de herziening van de kerndoelen en eindtermen van het primair en voortgezet onderwijs. Levende Talen heeft in een schriftelijke reactie en tijdens een hoorzitting in januari 2020 laten weten wat ze vindt van de kabinetsreactie en de voorliggende voorstellen. Op 7 februari van dat jaar was LT een van de vakverenigingen die op uitnodiging van OCW heeft meegepraat over de vormgeving van de tweede fase van de curriculumherziening (het bovenbouwtraject). In maart zou deze fase moeten starten. Hiervoor moesten lerarenopleiders en vakdidactici geworven worden waarbij ook een belangrijke rol voor de vakverenigingen was voorzien. Als gevolg van vragen die de politiek ging stellen over Curriculum.nu, overleg in de Tweede Kamer en moties die werden ingediend, moest de werving gestaakt worden. Door een pas op de plaats te maken zou ook beter aangesloten kunnen worden bij de uitkomsten van overleg met onder meer een wetenschappelijke commissie (Curriculumcommissie). Deze door de minister ingestelde onafhankelijke

commissie zou zich eerst moeten buigen over de voorstellen en op basis daarvan de werkopdracht voor SLO bepalen voor de uitwerking van de bouwstenen naar kerndoelen en eindtermen. Levende Talen heeft met vragen het overleg gevoed dat de Kamer met de minister had over de instelling van de Curriculumcommissie. Beantwoording van de vragen van de Kamer liet lang op zich wachten.

Curriculum.nu controversieel

Op 21 januari 2021 viel het derde kabinet Rutte; het dossier Curriculum.nu werd door de Commissie OCW van de Tweede Kamer controversieel verklaard. Levende Talen heeft zich op het standpunt gesteld dat de huidige curricula desondanks op bepaalde punten aangepast zouden moeten worden. De Kamercommissie voor Onderwijs heeft een brief van ons ontvangen waarin wij ervoor pleiten het eindexamen Nederlands en de moderne vreemde talen niet controversieel te verklaren en dus wel te behandelen. Begin februari zijn de eerste twee tussenadviezen van de Curriculumcommissie over Curriculum.nu gepubliceerd. De Curriculumcommissie is kritisch en constateert dat aanpassingen noodzakelijk zijn. OCW heeft Levende Talen diezelfde maand uitgenodigd voor overleg over de conclusies en aanbevelingen van de Curriculumcommissie. Wij hebben aangegeven de adviezen (vooral het eerste) in algemene zin zeer herkenbaar te vinden. Ook wij hebben gesteld dat kaders ontbreken: een inhoudelijk kader (rationale), een conceptueel/begrippenkader en een tijds kader als gevolg waarvan de producten zoals die op dat moment voorlagen onvergelykbaar zijn. Dat zal gerepareerd moeten worden. Met het tweede tussenadvies van de Curriculumcommissie, dat gaat over de werkopdracht aan SLO, konden wij dan ook van harte instemmen: 'De commissie is van oordeel dat referentiekaders voor taal en rekenen belangrijk zijn en mee ontwikkeld moeten worden met de kerndoelen. Ze zijn ijkpunt voor de bepaling van de beheersingsniveaus. Bij beheersingsdoelen voor taal en rekenen horen referentieniveaus.' OCW heeft Levende Talen laten weten dat het in zijn antwoord op de tussenadviezen zal benadrukken het heel belangrijk te vinden dat wordt nagegaan hoe referentieniveaus zich verhouden tot de kerndoelen en ons verzocht ideeën hierover aan te leveren.

Motie Van Meenen

In april werd bijna Kamerbreed een motie aangenomen van de heer Van Meenen (D66). In de motie werd de regering verzocht de centrale examens Nederlands en moderne vreemde talen in overleg met in ieder geval de Vereniging van

Leraren in Levende Talen, de Raad voor de Neerlandistiek en het Meesterschapsteam Nederlands te hernieuwen en dit los te behandelen van de curriculum-herziening. De hernieuwing van de examenprogramma's viel door de aanname van de motie van Van Meenen niet meer onder de controversieel verklaarde thema's. Curriculum.nu nog wel.

In mei zijn schriftelijke vragen gesteld aan demissionair minister Slob van Onderwijs en Media over de vakvernieuwingen in de bovenbouw van het vo. In zijn brief van 9 juli 2021 beantwoordde hij deze vragen en schreef hij te vinden 'dat met het advies van de commissie over de bruikbaarheid van de producten van de ontwikkelteams het proces van Curriculum.nu is afgerond'. Volgens de minister zouden kerndoelen ontwikkeld moeten worden voor het po en de onderbouw van het vo. De vakvernieuwing in de bovenbouw zou gefaseerd moeten starten, te beginnen met Nederlands, de moderne vreemde talen, rekenen/wiskunde, de bètavakken en maatschappijleer. Met de voorbereiding van de installatie van de vakvernieuwingscommissies, waarvan de start aanvankelijk al vóór het zomerreces was voorzien, kon SLO echter eerst in november/december beginnen. In 2022 moeten de teams daadwerkelijk van start gaan.

MOTIE VAN HET LID VAN MEENEN

Voorgesteld 13 april 2021

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat er al vele jaren kritiek is op de centrale examens Nederlands en moderne vreemde talen;

van mening dat de herziening van deze centrale examens niet gekoppeld moet zijn aan de vernieuwing van het curriculum en dat vaart gemaakt moet worden met dit proces;

verzoekt de regering, de centrale examens Nederlands en moderne vreemde talen in overleg met in ieder geval de Vereniging van Leraren in Levende Talen, de Raad voor de Neerlandistiek en het Meesterschapsteam Nederlands te hernieuwen en dit los te behandelen van de curriculum-herziening,

en gaat over tot de orde van de dag.

Van Meenen

Verankering ERK

Eind mei vond in Utrecht een kennismakingsgesprek plaats tussen de nieuwe voorzitter van Levende Talen Anne Kerkhoff, Dirk Tuin, secretaris van Levende Talen, de heer R. Endert – plaatsvervangend directeur VO bij OCW en verantwoordelijk voor het curriculum – en mevrouw W. Timmerman, beleidsmedewerker directie VO. In dat gesprek is uitgebreid van gedachten gewisseld over hernieuwing van de examenprogramma's, de opdracht die de vakvernieuwingscommissies krijgen en de betrokkenheid van Levende Talen hierbij. Wat het ERK aangaat is geconcludeerd dat er een modus gevonden moet worden om nu eindelijk te komen tot verankering van het ERK. Daarbij moet duidelijk zijn dat het om een uitwerking gaat voor de Nederlandse situatie.

Afstemmingsoverleg Nederlands

Al enige jaren bestaat er onvrede over de inhoud en aantrekkelijkheid van het schoolvak Nederlands. De motie Van Meenen gaf een impuls aan de totstandkoming van een afstemmingsoverleg 'Schoolvak Nederlands'. Initiatiefnemer voor het instellen van deze permanente commissie, waarin de leraren Nederlands, het Meesterschapsteam, de Raad voor Neerlandistiek en de lerarenopleiders (ulo, hbo-bachelor en master) vertegenwoordigd zijn, was de sectie Nederlands van Levende Talen. De commissie wordt voorgezeten door LTN-voorzitter Robert Chamalaun. Het doel van het afstemmingsoverleg is om gezamenlijk op te trekken bij de noodzakelijke vernieuwing van het schoolvak Nederlands. Daarbij wordt ook beoogd om vanuit het schoolvak via de vakdidactiek de relatie met de neerlandistiek te versterken. LTN voert structureel overleg met het ministerie en zal de opbrengsten van het afstemmingsoverleg daar – gevraagd en ongevraagd – inbrengen. LTN, Raad voor Neerlandistiek en Meesterschapsteam hebben een brief geschreven aan de formateurs waarin ze de onvrede over het schoolvak Nederlands onder de aandacht hebben gebracht en welke punten om die onvrede weg te nemen hoog op de agenda van een volgende regering zouden moeten komen te staan.

Startnotitie mvt

In mei kwam het verzoek van de collega's vreemde talen van SLO om een door hen geschreven startnotitie met vakexperts uit Levende Talen te bespreken. De startnotitie mvt is een belangrijke onderlegger voor de vakvernieuwingscommissie die de concept-examenprogramma's vmbo, havo en vwo voor de moderne vreemde talen zal gaan ontwikkelen. De startnotitie brengt de trends en ontwikkelingen in kaart specifiek voor de bovenbouw voortgezet onderwijs en moet daarmee een solide basis onder het ontwikkelwerk leggen. SLO ver-

zocht Levende Talen met haar leraren, vakdidactici en andere experts mee te lezen en mee te denken om samen een goed overzicht te maken van de actuele ontwikkelingen binnen het vakgebied. Eind mei hebben wij een bijeenkomst over de startnotitie georganiseerd waaraan onder meer leden van de sectiebesturen Engels, Frans, Duits en Spaans deelnamen. De bijeenkomst heeft geleid tot aanscherping van de notitie en tot een goed beeld van de zaken die bij de actualisering van de examenprogramma's aandacht verdienen.

Verkenning status ERK

OCW heeft te kennen gegeven voorafgaand aan de start van de vakvernieuwing wat de mvt betreft geïnformeerd te willen worden over de wenselijke status van het ERK. Het heeft SLO in dit verband gevraagd een verkenning uit te voeren om na te gaan wat de optimale vorm van formalisatie van het ERK zou zijn, welke impact die vorm zou hebben voor het huidige onderwijs(aanbod) en wat een en ander zou betekenen voor leraren en leerlingen. Bij de herziening van de examenprogramma's voor de moderne vreemde talen zullen namelijk beheersingsdoelen ontwikkeld worden voor de verschillende talen, taalvaardigheden en sectoren die gerelateerd zijn aan de beheersingsniveaus en de systematiek van het ERK. De uitkomsten van de verkenning zouden een onderbouwd besluit van OCW rondom de formalisering van het ERK in het onderwijs mogelijk moeten maken. Levende Talen moest van OCW bij de uitvoering van de opdracht betrokken worden. Samen met vertegenwoordigers van de sectie Nederlands, van de secties mvt waarvoor de vakvernieuwing directe impact heeft en de Visiegroep Buurtalen heeft Levende Talen in meerdere rondes met SLO van gedachten gewisseld over scenario's waarin SLO schetst hoe voor het primair en voortgezet onderwijs kerndoelen en eindtermen aan het ERK gekoppeld zouden kunnen worden.

Gemeenschappelijke standaard voor Nederlands en mvt

De gesprekken leidden eind van het verslagjaar nog niet tot een notitie waarin Levende Talen zich kon vinden. Wij zien heel graag dat het ERK verankerd wordt in ons talenonderwijs. Hoe dat het beste zou kunnen, welk scenario volgens ons het beste uitgangspunt biedt voor de komende stappen met betrekking tot vakvernieuwing en examenprogramma's, vergt overleg. Daarvoor leek de tijd te ontbreken. Er bleven te veel vragen onbeantwoord. Een van de hoofdpunten in onze reactie is dat we het er bij Levende Talen, mede dankzij het overleg over de notitie van de SLO, over eens zijn geworden dat we mogelijkheden zien voor een standaard/kader voor talenonderwijs die/dat past bij de meertalige context waarin

we ons bevinden: waar Nederlands voor steeds minder leerlingen de moedertaal is, waar de traditionele 'vreemde talen' voor steeds meer kinderen moedertalen zijn, waar kinderen vaardigheden mee naar school brengen in talen die daar niet onderwezen worden. Zo'n gemeenschappelijke standaard/kader voor ons talenonderwijs lijkt ons haalbaar juist omdat we aan het ERK een prachtige basis hebben waarin niet alleen de vreemdetalenvertegenwoordigers maar, zo is gebleken, ook de Neerlandici mogelijkheden zien. Omdat het gesprek hierover in 2021 niet kon worden afgerond, zal overleg binnen OCW en SLO en tussen OCW en SLO begin 2022 moeten uitwijzen of zij ook kansen zien in deze verbreding van de functie van het ERK in het perspectief van de curricula van Nederlands, de vreemde talen en van Nederlands als tweede taal.

Nieuwe leerweg vmbo

In onze contacten met OCW, de wetenschappelijke curriculumcommissie en SLO hebben wij steeds benadrukt dat de ontwikkelingen die nu plaatsvinden en waarbij de aandacht naar onze indruk vooral uitgaat naar (de bovenbouw van) havo en vwo niet los gezien mogen worden van de ontwikkelingen binnen het vmbo. Het vmbo wordt vernieuwd: de theoretische en gemengde leerweg worden samengevoegd. In 2024 volgt iedere leerling een praktijkgericht programma. Levende Talen heeft de ontwikkelingen wat dit betreft nauwgezet gevolgd en geprobeerd helderheid te krijgen over wat de samenvoeging betekent voor met name Duits en Frans maar ook voor Nederlands en Engels. Het gaat dan om de positie van het vak, de vaardigheidsdaling, aparte kerndoelen voor Duits en Frans, over uren/ontwerptijd, maar ook over afstemming van deze vakken op programma's die praktijkgericht zijn en over aansluiting van de nieuwe leerweg op mbo en havo. Brieven met vragen van de sectie Frans en van de Visiegroep Buurtalen hierover hebben in mei geleid tot een webinar met OCW. Voor dat webinar waren ook de voorzitter en secretaris van Levende Talen uitgenodigd. Het verslag van het webinar leidde tot vragen waarvan OCW heeft aangegeven dat die in het kader van de curriculumherziening door de vakvernieuwingscommissies aan de orde moeten komen. De oproep van SLO voor docenten die mee willen denken over concept-examenprogramma's voor de praktijkgerichte programma's was voor Levende Talen aanleiding OCW te wijzen op de rol van taal (Nederlands en andere talen) op de werkvloer en voor de ontwikkeling van 'beroepsgerichte taalvaardigheden' door de leerlingen. Levende Talen heeft aangeboden te helpen bevorderen dat hiervoor aandacht komt in de praktijkgerichte programma's. Hierop is nog geen reactie gekomen.

Vakvernieuwing

Het duurde tot november/december totdat de eerste stappen richting vakvernieuwing daadwerkelijk konden worden gezet. Begin juli had de wetenschappelijke curriculumcommissie haar derde tussenadvies uitgebracht. Dat ging over gewenste aanpassingen in het landelijke curriculum en over de werkwijze waarop de vakvernieuwing moet worden vormgegeven. Naar aanleiding van dit advies heeft SLO in juli 2021 een onlinebijeenkomst gehouden over vakvernieuwing in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. Hieraan hebben verschillende leden van het HB deelgenomen. Centraal stond de vraag hoe tot een kader kan worden gekomen voor de ontwikkeling van landelijke onderwijsdoelen. In verband met de beoogde vakvernieuwing worden vakvernieuwingscommissies ingesteld. De overheid beseft – terecht – dat voor vakvernieuwing betrokkenheid van leraren en andere inhoudelijke experts cruciaal is. Vandaar dat de directie voortgezet onderwijs van het ministerie van OCW een aantal beroepsverenigingen heeft gevraagd om actief mee te denken. Ook

Levende Talen is uitgenodigd om met alle in onze vereniging aanwezige expertise, onze unieke positionering in de maatschappij en ons enorme netwerk, mee te werken aan de werving en selectie van de leraren en vakexperts die betrokken zullen worden bij de voorgenomen vakvernieuwing, aan de werving, selectie en begeleiding van pilotscholen, aan het inrichten van een advieskring en de professionalisering en algehele communicatie rond de bijstelling en implementatie van de examenprogramma's. Om ons bij dat werk financieel te ondersteunen, heeft OCW geld beschikbaar gesteld voor een subsidieregeling.

Subsidie

Het DB heeft, samen met de betrokken secties, gebruik gemaakt van deze subsidieregeling. Er zijn uiteindelijk twee aanvragen ingediend: een van het bestuur van de sectie Nederlands en een door het DB namens de besturen alle vreemdetalensecties. Natuurlijk hebben we ervoor gezorgd dat de twee aanvragen en de onderliggende activiteiten goed

op elkaar zijn afgestemd en hebben we duidelijk gemaakt dat we van plan zijn om samen op te trekken. Dit is ook de kracht van onze vereniging. Dat wij als één vereniging twee afzonderlijke aanvragen hebben ingediend, heeft alles te maken met de ruimte die de bepalingen in de subsidieregeling boden. Daarin was vastgelegd dat verenigingen met meerdere disciplines zoals de onze, maximaal het dubbele zouden kunnen aanvragen van het bedrag dat OCW beschikbaar heeft gesteld voor vakverenigingen met één discipline. Door Nederlands te 'scheiden van' de andere talen, bleef er een vereniging met meerdere disciplines over en kregen we voor Nederlands eenmaal het standaardbedrag en voor Engels/mvt tweemaal dat bedrag. Met de aanvragen – die al vrij snel werden toegekend – is voor een periode van twee jaar een bedrag van in totaal circa € 135.000,- gemoeid. Om de afstemming met en samenhang tussen de verschillende betrokken talen(secties) te bevorderen en om de voortgang in de uitvoering van de overeengekomen activiteiten te bewaken, zal vakvernieuwing een vast punt op de agenda van het HB in de komende jaren worden. Dat wij subsidie van de overheid hebben ontvangen, betekent nadrukkelijk niet dat OCW onze instemming heeft gekocht met de voorstellen die ons te zijner tijd zullen worden voorgelegd. Wij zijn blij met die subsidie omdat we die krijgen om die voorstellen straks met een onafhankelijke blik en vanuit onze eigen expertise en praktijk te beoordelen.

Voordrachten

Met de overeenkomst die we met OCW zijn aangegaan, was de weg formeel vrij gemaakt om vakvernieuwingscommissies te helpen inrichten. Het ministerie van OCW heeft SLO de opdracht gegeven om de huidige examenprogramma's in het voortgezet onderwijs bij te stellen. Dit moet leiden tot concept-examenprogramma's die per vak in zogenoemde eindtermen beschrijven wat leerlingen moeten kennen en kunnen, en hoe deze leerstof is verdeeld over het centraal en het school-examen. De concept-examenprogramma's worden wettelijk vastgesteld en gelden daarmee voor alle leerlingen en scholen in het voortgezet onderwijs, inclusief het voortgezet volwassenenonderwijs (vavo) en het voortgezet speciaal onderwijs (vso) voor het uitstroomprofiel vervolgonderwijs. De concept-examenprogramma's worden opgesteld in nauwe samenwerking tussen leraren, lerarenopleiders/vakdidactici en curriculumexperts. Hiervoor worden in samenwerking met onder meer Levende Talen en andere vakverenigingen en lerarenopleiders/vakdidactici vakvernieuwingscommissies ingericht. In vakvernieuwingscommissies werken leraren, lerarenopleiders/

vakdidactici en curriculumexperts van verwante vakken nauw samen, om de samenhang en afstemming te borgen.

De sectie Nederlands van Levende Talen en de vreemde talensecties hebben voor de vakvernieuwingscommissie Nederlands en de vakvernieuwingscommissie Engels/mvt:

- Leden voorgedragen voor de commissie die de leden voor de betreffende vakvernieuwingscommissies gaat selecteren.
- Leden voorgedragen die als procesregisseur bij Nederlands en Engels/mvt kunnen fungeren.
- Een voordracht gedaan van leden die te kennen hebben gegeven deel uit te willen gaan maken van een advieskring voor kwaliteitsborging.

Toetsontwikkeling

De ontwikkelingen rond vakvernieuwing zijn van invloed op toetsing en examens. Wat ze voor de examens Nederlands en vreemde talen kunnen betekenen, is besproken op een door Levende Talen georganiseerde bijeenkomst van het HB met de expertiseleider Nederlands, de expertiseleider Frans, Duits, Engels en met de expertiseleider Wereldtalen van het Cito. Daarin is vooraleerst ingegaan op de rol van Cito binnen curriculumvernieuwing en er is uitgebreid van gedachten gewisseld over de reeds lang gekoesterde wens van Levende Talen om tot een evenwichtiger verdeling van vaardigheden over het centraal examen en het schoolexamen te komen, tot een evenwichtiger weging van de prestaties op die vaardigheden en op vormen van toetsing en examinering die meer recht doen aan opleiding, profiel of leerweg. Het vmbo gaat er zeker vijf kennen: Dienstverlening en Producten, Economie en Ondernemen, Informatietechnologie, Technologie en Toepassing, Zorg en Welzijn.

VERSLAGEN VAN DE SECTIES VAN LEVENDE TALEN

Sectie Arabisch

Bestuur

Anneke de Graaf – voorzitter
Josien Boetje – secretaris
Eef Schut – penningmeester
Ali Liazid – penningmeester tot 1 oktober
Wouter Toonen – redactielid LTM

Aantal leden: 22 (1e), 5 (2e)

Acties in 2021

- De sectie heeft in 2021 vijf keer vergaderd. Er zijn drie extra vergaderingen geweest rondom de voordracht voor het College voor Toetsing en Examens (CvTE).
- Op regelmatige basis is contact gelegd met onze leden via de mail over actuele zaken, zoals ontwikkelingen op het gebied van Curriculum.nu.
- Regelmatig zijn ook mails van diverse belanghebbenden (algemene en specifieke vragen) beantwoord.
- Op 5 maart heeft de sectie een online studiemiddag georganiseerd voor de leden van de sectie Arabisch en andere belangstellende docenten. Thema: Literatuuronderwijs. Er waren twee sprekers. Zij hebben verteld over hun eigen leservaring en enkele materialen gedeeld met de andere leden. Daarna was er een discussie. Er waren acht aanwezigen.
- Op 24 september heeft de sectie een online studiemiddag georganiseerd voor de leden van de sectie Arabisch en andere belangstellende docenten over onlineonderwijs Arabisch. Ook nu waren er twee inleiders die hun eigen leservaring inbrachten en enkele materialen hebben gedeeld met de andere leden. Daarna is over onlineonderwijs Arabisch gediscussieerd. Ook aan deze studiemiddag namen acht mensen deel.
- De lesmethode *Stap voor Stap* is door de sectie gedigitaliseerd. Het materiaal is online beschikbaar gesteld voor geïnteresseerden.

- De luistertoets die eerder is gemaakt door de sectie, is eveneens online beschikbaar gesteld voor geïnteresseerden.

Plannen voor 2022

Materiaalontwikkeling

- We gaan kijken op welke manier het materiaal van de collega's van de staatsexamens gedeeld kan worden met de leden van de sectie Arabisch en door hen kan worden gebruikt.
- We willen verkennen hoe de leden van de sectie en/of studenten van het Arabisch online spreekvaardigheid kunnen oefenen met native speakers.
- We willen inventariseren aan welk ander materiaal de meeste behoefte is onder de leden. We denken aan het ontwikkelen of uitwisselen van spreek- of schrijftoetsen. Voorts willen we via verschillende platforms de status van het Arabisch verder uitwerken en zal ook in 2022 constant aandachtspunt zijn de vraag hoe we huidige leden kunnen behouden en nieuwe leden kunnen proberen te werven via onze netwerken.

Sectie Chinees

Bestuur

Gwendolyn Tate – voorzitter
 Danielle Coppée – secretaris
 Judith Zoetelief – penningmeester
 Riens van den Goudoever – algemeen bestuurslid

Per 1-1-2022 zal Danielle Coppée haar functie van secretaris neerleggen. Riens van den Goudoever neemt deze functie over. We zijn Danielle veel dank verschuldigd voor alles wat zij de afgelopen zeven jaar voor de sectie Chinees heeft gedaan.

Aantal leden: 57 (1e), 6 (2e)

Acties in 2021

- Een uitje werd georganiseerd maar afgeblazen vanwege de coronamaatregelen.
- Via de mail werden leden geïnformeerd over vakgerelateerde zaken.
- Via de Dropbox is lesmateriaal gedeeld.
- De Chinese literatuurclub heeft haar activiteiten online voortgezet.
- Leden hebben veel steun aan elkaar via de WhatsApp-groep.
- Er werden drie workshops door de sectie Chinees voor het Congres Levende Talen 2021 ingebracht. Er was veel animo onder de leden voor de workshops ‘Chinese poëzie in de klas’ en ‘Filosofie in de onderbouw’.

Plannen voor 2022

- Via het Nuffic China Netwerk, waar twee leden van het bestuur van Levende Talensectie Chinees zitting in hebben, wordt de vinger aan de pols gehouden bij OCW over de wens Chinees als officieel havo-eindexamenvak te mogen

invoeren. De noodzaak dit officieel te regelen is groot, gezien het feit dat tijdelijke ‘gedoog’maatregelen zijn gestopt. Ook havo-leerlingen verdienen het Chinees te kunnen doen!

- In januari zal de Nuffic China Netwerk Conferentie online plaatsvinden, waar wij aan bij zullen dragen.
- Een ledenuitje zal, met inachtneming van de coronamaatregelen, in de zomer plaatsvinden.
- We zijn van plan door te gaan met studiebijeenkomsten, het liefst live, gezien de online-moeheid van iedereen.
- We gaan een nieuw bestuurslid werven.

Sectie Duits

Bestuur

Paul Stevelmans – voorzitter a.i.
 Carel van der Burg – secretaris
 Dirk Klein – penningmeester
 Lucy Krul – algemeen bestuurslid
 Stijn Heusschen – algemeen bestuurslid
 Kees van Eunen – algemeen bestuurslid
 Jasper Kaaf – algemeen bestuurslid
 Bart Budel – algemeen bestuurslid
 Erik Kwakernaak – algemeen bestuurslid, redactielid LTM

Dirk Klein heeft het penningmeesterschap, dat tijdelijk door Paul Stevelmans werd waargenomen, op zich genomen. Bart Budel heeft de bestuurszetel van de teruggetreden Yolanda Woertman ingenomen. Bestuurslid Jasper Kaaf maakte naast zijn lidmaatschap van het SBD, deel uit van het DB van Levende Talen.

Aantal leden: 492 (1e), 59 (2e)

Acties in 2021

Hoewel in 2021 door de COVID-19-epidemie de activiteiten flink moesten worden teruggeschroefd:

- Is het SBD drie keer bijeengekomen (1x live en 2x via Zoom).
- Is de jaarvergadering gehouden op 19 april 2021.
- Zijn twee bestuursleden aanwezig geweest bij de oratie van ons Lid van Verdienste prof. dr. Ewout van der Knaap; een samenvatting van de oratie is verschenen in het decembernummer van LTM, 108(2021)8, p. 52.
- Hebben drie bestuursleden de bijeenkomsten van de Visiegroep Buurtalen bezocht.
- Zijn van de vier voorronden van de Deutscholympiade in het najaar er twee doorgegaan, de andere twee moesten

wegens de aangescherpte coronamaatregelen worden afgeblazen.

- Hebben Erik en Paul overleg gehad met het CvTE.
- Zijn examenbesprekingen online gehouden in Almelo, Grootebroek, Drachten, Nijmegen en Zwolle. Tijdvak twee alleen in Almelo.
- Is in samenwerking met het Goethe-Institut Amsterdam in maart 2021 het digitale Debattierwettbewerb georganiseerd. In verschillende voorrondes hebben de scholen tegen elkaar gedebatteerd waarna op vrijdag 26 maart 2021 de finale heeft plaatsgevonden.
- Is de profielwerkstukwedstrijd Duits gehouden: de jury heeft twee profielwerkstukken voor het vak Duits ontvangen. Op 17 december is de online uitreiking geweest. Volgend jaar neemt Stijn Heusschen het voorzitterschap van de jury over van Hermine de Knijff. Jesse Oude Egberink blijft namens DIA in de jury. Dat betekent ook dat er nog een 3e jurylid gezocht moet worden.
- Zijn er meer dan 1100 oorkonden aangevraagd en verstuurd naar eindexamenkandidaten met een cijfer 8 en hoger.
- Is de Nieuwsbrief zes keer verstuurd aan de leden.
- Heeft het Congres Levende Talen 2021 op 26 november wederom digitaal plaatsgevonden. Ook dit jaar was het een groot succes. De sectie Duits heeft vijf workshops verzorgd met sprekers uit Oostenrijk, Duitsland en Nederland.

Plannen voor 2022

- Ledenwerving.
- Acties met betrekking tot verbetering van de positie van Duits in het vo en mbo.

Sectie Engels

Bestuur

Marlise Kruishoop – voorzitter
Andrea Lutz – secretaris
Daniel Gibb – penningmeester
Louise Taylor – algemeen bestuurslid
Amy Klipp – algemeen bestuurslid
Janice Wierenga – algemeen bestuurslid
Koos van 't Hul – algemeen bestuurslid
Karin Epping – redacteur LTM, op non-actief

We mochten twee aspirant-bestuursleden verwelkomen: Petra Holtkamp (KSH-college, Hoofddorp, belangstellingsgebied onderwijsontwikkeling en formatief evalueren) en Monica Sienders (HvA en Open Scholengemeenschap Bijlmer, belangstellingsgebied didactiek, burgerschap & literatuur en meertaligheid). Onze zoektocht naar een vertegenwoordiger van het vmbo is helaas zonder resultaat gebleven.

Aantal leden : 584 (1e), 148 (2e)

Acties in 2021

- In november en december hebben wij ons intensief beziggehouden met de nieuwe examenprogramma's mvt. Er is veelvuldig overlegd met het HB en vandaaruit met SLO. We hopen dat de ERK-niveaus nu eindelijk ook een wettelijke status krijgen in po en vo.
- Het Congres Levende Talen hebben we opnieuw in digitale vorm gehouden op 26 november 2021. Hieraan leverden onze bestuursleden Amy en Janice een bijdrage. Amy's workshop, die helemaal volgeboekt was, ging over een Engelstalige escaperoom. Die van Janice ging over Engels in het po.
- Er is actiever ingezet op het gebruik van sociale media. Koos is verantwoordelijk voor de facebookpagina en de LinkedInpagina. Andrea beheert de LT-webpagina.
- Vanaf begin van het jaar is de nieuwe rubriek 'Blogs to share' toegevoegd aan de voorpagina. Elke zes weken verschijnt er een nieuw blog, geschreven door een van de bestuursleden. Inmiddels hebben vier SBE-leden hieraan een bijdrage geleverd.
- Er heeft een herziening van de vergaderstructuur en de opslag van documenten plaatsgevonden. We beschikken nu over Office 365 met een Teams-kanaal waar alle bestuursleden toegang hebben tot alle relevante documenten en de mogelijkheid hebben documenten toe te voegen.

- De doelstellingen uit ons statuut en de belangen van de onderwijsvormen die we vertegenwoordigen vormen nu het raamwerk voor het opstellen van de SBE-agenda.
- Omdat fysieke workshops nog steeds geen doorgang konden vinden, hebben we twee gratis toegankelijke webinars georganiseerd. In maart heeft Machteld Moonen (SLO) een presentatie gegeven over *Special Educational Needs and EFL* (12 deelnemers). In mei heeft Tim Unsworth zijn workshop 'Third dimension in English Teaching and learning' op 2 tijdstippen aangeboden. (1ste door de week in de avond 24 deelnemers en 2de op zaterdagochtend 6 deelnemers).
- Het mooiste van 2021 was dat we middels een SWOT-analyse onze doelen bepaald hebben voor schooljaar 21-22, namelijk:
 - Engels in het po.
 - Aandacht voor toetsing en examinering.
 - Intensivering van interne- en externe contacten.Er zijn minimaal twee SBE-leden aan elk onderwerp verbonden die steeds rapporteren aan het gehele SBE. Er zijn twee vertegenwoordigers van het College voor Toetsen en Examen bij ons op bezoek geweest om ideeën uit te wisselen. Er is contact gelegd met de andere secties betreffende mvt in het po en de contacten met onze partners Nuffic, British Council en NCE zijn geïntensiveerd.
- Ook heel mooi was het uitzetten van onze beurs om deel te nemen aan de International Annual Conference and Exhibition (IATEFL). Deze was dit jaar gericht op docenten in het po en pabo-studenten. Er waren drie inzendingen waarvan de gelukkige winnaar, een pabo-studente, een vergoeding van €500 heeft gekregen om deel te kunnen nemen aan de editie van 2022 in Belfast.

Plannen voor 2022

- Voor 2022 is het bestuur van plan verder te werken aan de eerder geformuleerde drie doelen. We gaan verder met het opzetten van meet-ups, fysiek en/of online. We zouden graag wat meer de publiciteit op willen zoeken via sociale en traditionele media om mee te doen aan het publieke debat over talenonderwijs.
- De SBE-leden voor po onderzoeken de samenwerking met de andere secties en zetten zich in voor de erkenning van WIDA dan wel CEFR in het po en de wijze waarop nu het aanbod van Engels in het po geregeld is. Zij gaan zich ook inspannen om meer bekendheid van LT in het po te creëren.

- De SBE-leden voor interne- en externe contacten zijn bezig met het organiseren van een webinar over de Technologische ontwikkelingen in het taalonderwijs in samenwerking met onder anderen Pascal Koole (voormalig SBE-lid). Elona Manders is ook benaderd voor het geven van een workshop en Machteld Moonen wordt opnieuw benaderd. Ook zijn zij bezig met het opzetten van een meet-up over *CEFR: Teaching, learning, assessment* waarin belicht zal worden hoe dit document docenten kan helpen hun taalonderwijs vorm te geven.
- De SBE-leden voor toetsing en examinering zullen zich

- richten op de nieuwe eindtermen in het vo en welke gevolgen dat met zich meebrengt en willen een examenforum opzetten.
- We willen als pr-activiteit aanwezig zijn bij de diploma-uitreikingen van lerarenopleiders in het hbo en deelnemen als standhouder bij beurzen van onze partners.
- We willen input blijven geven over de vakvernieuwing vo en het ERK.
- De IATEFL-beurs wordt opnieuw uitgezet, ditmaal voor mbo-docenten.

Sectie Frans

Bestuur

Jeanette Noordermeer – voorzitter
 Jos Brink – secretaris
 Berrie de Zeeuw – vicevoorzitter en
 penningmeester ad interim
 Sandra van Die – algemeen lid
 Joke Rentrop – algemeen lid
 Inge Elferink – algemeen lid
 Jarrish Ramcharan – algemeen lid
 Marie-José Koot – algemeen lid

Bij de ledenvergadering van 2021 heeft Joke Rentrop haar zetel overgedragen aan Inge Elferink. Als vaste adviseur trad Frank Claessen op. De zoektocht naar een nieuwe penningmeester heeft voorsnog geen resultaat opgeleverd.

Aantal leden: 664 (1e), 67 (2e)

Acties in 2021

- Ondanks de coronapandemie heeft het bestuur zeven keer kunnen vergaderen. Vooral via Teams.
- TABLE RONDE POUR LE FRANÇAIS (TRF). De sectie Frans van Levende Talen participeert in de Table Ronde pour le français (TRF) die zich ten doel stelt het onderwijs in de Franse taal te bevorderen en te ondersteunen. De dag van de Franse taal georganiseerd via de TRF kon dit jaar fysiek doorgaan. Op veel scholen was er aandacht voor francophone sprookjes, stripverhalen, films en beeldende kunst.
- FÉDÉRATION INTERNATIONALE DE PROFESSEURS DE FRANÇAIS/CEO. Van 9 tot en met 14 juli vond het XVe Congrès mondial, dat oorspronkelijk in 2020 in Nabeul in Tunesië gehouden zou worden, online plaats. Tijdens dit congres werd een nieuw bestuur gekozen voor de FIPF voor een mandaat van vier jaar en werd besloten dat het volgende congres van de FIPF plaats zal vinden in Besançon in Frankrijk in 2025. De Noorse Mona Elset volgt ons oud-bestuurslid Joke Rentrop op als secretaris.
- LE FRANÇAIS PRÉCOCE. Ondanks Corona was 2021 een goed jaar voor het Platform en het Vroeg Frans. Het platform organiseerde onder de titel Café & Croissant Junior, vijf informele digitale inspiratiebijeenkomsten. Vijf keer verscheen een Nieuwsbrief Vroeg Frans met leuke lesideeën voor basisschool en brugklas. De populariteit van de brief groeit en daarmee ook het aantal geïnteresseerden: er zijn nu circa 190 geabonneerden. Gelukkig kon dit jaar wél een

fysieke Studiedag Vroeg Frans georganiseerd worden op de Europaschool in Amsterdam.

- WEDSTRIJDEN
 - Concours Interscolaire. In de 36e editie van het concours interscolaire componeerden de leerlingen van onder- en bovenbouw mavo, havo en vwo Franstalige liedjes en brachten deze op creatieve wijze ten gehore.
 - Profielwerkstukprijs. Ondanks de coronacrisis werden dit jaar zes profielwerkstukken ingezonden. Zowel leerlingen van de havo als leerlingen van het vwo schreven werkstukken over heel uiteenlopende vakgerelateerde onderwerpen.
 - Prix du Jeune Lecteur. In schooljaar 2020-2021 hebben vijfentwintig scholen een enkele student en hun docenten zich gebogen over *La vraie vie* van Adeline Dieudonné. Er waren twee opstelopdrachten: categorie A (voor leerlingen uit havo 4 en 5 en vwo 4) en categorie B (voor leerlingen uit vwo 5 en 6 en voor eerstejaars studenten van het hbo).
- PENNINGEN MEILLEUR ÉLÈVE DU BAC DE FRANÇAIS. In 2021 heeft de sectie Frans voor de zevende maal erepenningen ter beschikking gesteld die konden worden uitgereikt aan die eindexamenkandidaat die voor het schoolonderzoek en het centraal schriftelijk samen op zijn of haar school het hoogste punt had behaald. Dit jaar zijn door 88 scholen 228 penningen besteld en uitgereikt tijdens de verschillende diploma-uitreikingen.
- MEDIA. Via de website, de Nieuwsbrief en Facebook zijn docenten dit jaar op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen rondom het schoolvak Frans. De website Franszelfsprekend.nl heeft gemiddeld 226200 hits per maand. De pagina's over Franstalige muziek zijn verreweg het populairst. De maandelijkse Nieuwsbrief Frans is, inclusief twee Nieuwsflitsen dertien keer verschenen. Het aantal abonnees is licht gedaald en bedraagt nu 1830. De Facebookpagina Levende Talen Frans telt meer dan 2000 volgers.
- VISIEGROEP BUURTALen. Het SBF maakt deel uit van de Visiegroep Buurtalen. Deze visiegroep stelt zich ten doel de positie en de kwaliteit van het onderwijs in het Duits en Frans op alle niveaus te bewaken en te verbeteren. Afgelopen jaar heeft de Visiegroep Buurtalen actief deelgenomen aan de discussie over de curriculumherziening in po en vo. De Visiegroep Buurtalen heeft er mede voor gezorgd dat:
 - de huidige verplichting van een tweede (vmbo) en derde (havo/vwo) mvt in de onderbouw blijft, hetgeen zeer gunstig is voor het Duits en het Frans.

- dat er aparte kerndoelen voor Duits en Frans ontwikkeld gaan worden.
- **DIDACTIEKCOMMISSIE FRANS.** Al vele jaren bestaan de kernactiviteiten van de Didactiekcommissie Frans uit het organiseren van ideeëndagen en het maken van ‘fiches pédagogiques’ bij diverse materialen als leesboekjes en films. Ook is inmiddels een aantal escape-games gemaakt. Er zijn twee tutorials gemaakt binnen het thema ‘Vooruit met Frans’. Eén van de tutorials heeft als titel: ‘Spreekvaardigheid organiseren met behulp van digitale tools en bronnen’. De andere tutorial gaat over ‘Differentiëren: met kleine ingrepen grote effecten bereiken’.
- **CONGRES FRANS IN NOORDWIJKERHOUT.** De congrescommissie Frans heeft besloten om het 16e congres, van maart 2021, te verplaatsen naar 21 en 22 april 2022. De verwachting was dat, mede dankzij de vaccinaties, tegen die tijd alles weer open zal zijn en dat het congres als vanouds door kan gaan. Daarom zijn de inleiders opnieuw uitgenodigd, zijn de afspraken met het congrescentrum hernieuwd en de exposanten en de ambassades geïnformeerd over de nieuwe datum. De uitgever van *le Journal du Congrès* heeft ervoor gezorgd dat de krant op tijd kon verschijnen. In november zijn dan de inschrijvingen opengesteld.
- **CONTACT MET HET CvTE.** Tijdens de examenperiode heeft het sectiebestuur, samen met het CvTE, gedurende de eerste twee tijdvakken examenbesprekingen georganiseerd voor vmbo, havo en vwo. In september heeft het sectiebestuur een bijdrage geleverd aan de organisatie van een pre-correctie van het vwo-examen van 2022. In het najaar hebben het CvTE en het SBF bovenstaande examenbesprekingen geëvalueerd en gesproken over mogelijke aanpassingen aan de vo-examens Frans op de korte en lange termijn.
- **CONTACT MET HET MINISTERIE VAN OCW.** In de contacten met het ministerie van OCW kwamen aan de orde de onrust rondom de examens en de vernieuwing van het vmbo waar de positie van het Frans verder onder druk komt te staan. In het voorjaar is op instigatie van de Onderwijscommissie van de Tweede Kamer een digitale vergadering van het SBF met vertegenwoordigers van het ministerie geweest. Onderwerpen waren onder andere aparte kerndoelen voor het Frans en het Duits, de verbinding van het ERK met het onderwijs mvt en een beroepsgericht keuzevak Frans in het vmbo. In het najaar is meerdere malen schriftelijk contact geweest waarbij duidelijk is geworden dat de positie van het Frans heel duidelijk de aandacht van het ministerie heeft gekregen en dat men een aantal verkenningen

uitvoert c.q. heeft uitgevoerd die helpen om het schoolvak Frans een solide positie in het vo te geven.

- **CURRICULUMCOMMISSIE.** Het SBF is in gesprek met de wetenschappelijk commissie die de vorming van het nieuwe curriculum begeleidt. Gespreksonderwerpen waren de positie van de buurtalen in het vo, de implementatie van het ERK, de ontwerpruimte voor Frans en Duits in relatie tot vernieuwde kerndoelen en thema’s als burgerschapszin en digitale geletterdheid. De commissie zal in haar overleggen met diverse gremia onze punten naar voren brengen. Het gesprek heeft ook geresulteerd in een uitnodiging om vaker met de commissie te spreken.

Plannen voor 2022

- Voortzetting van onze vruchtbare contacten met het ministerie, de wetenschappelijk commissie die de opzet van het nieuwe curriculum begeleidt, SLO en het CvTE.
- Voortzetting en verdere uitbouw van de activiteiten rondom le français précoce.
- Voortzetting van de verschillende wedstrijden voor scholen en leerlingen.
- Het SBF blijft participeren in de Visiegroep Buurtalen.
- Er komt een nieuwe website met veel lesideeën.

Sectie Fries

Bestuur

Babs Gezelle Meerburg – voorzitter
Tjeerd Kooistra – penningmeester
Ans Wallinga – secretaris
Jacob Kingma – algemeen bestuurslid
Aant Jelle Soepboer – algemeen bestuurslid en vertegenwoordiger HB
Reitze Jonkman – toegevoegd bestuurslid, redactielid LTM

Aantal leden : 33 (1e), 17 (2e)

Acties in 2021

- Het reguliere bestuurswerk binnen Friesland, zoals afstemming van activiteiten en ledenwerfacties, en buiten Friesland, waaronder de vertegenwoordiging in het HB en de redactie van *Levende Talen Magazine*.
- Jaarvergadering op vrijdagmiddag 19 maart met jaarverslag en financiële stukken, digitaal via Teams. Voorafgaand aan de jaarvergadering hebben de leden een pakketje met lekkers van de Zuivelhoeve ontvangen.
- Alle leden hebben in december een kerstkaartje toegestuurd gekregen.
- Congres *Fierder mei Frysk* 17 (fysiek) op dinsdag 16 november 2021 voor docenten Fries vo en mbo én studenten van de lerarenopleiding Fries van NHL Stenden, Hogeschool Leeuwarden en RUG Groningen. Er waren vijftig deelnemers. Alle deelnemers hebben een Fries-/Engelstalig boek en een Friestalig puzzelboek gekregen.
- De plenaire lezing werd verzorgd door dr. Lysbeth Jongbloed-Faber over haar onderzoek naar het gebruik van het Fries op sociale media. Aansluitend waren er onder andere workshops filosoferen met leerlingen, creatief schrijven en goed leesonderwijs.
- Verschillende bijdragen aan LTM.
- Aansluiting van de nieuwsbrief bij *Nijsbrief fak Frysk* van Taalsintrum Frysk van onderwijsbegeleidingsdienst Cedin uit Drachten.
- Gesprek met ambtenaren van provinsje Fryslân (onder anderen Nienke Jet de Vries, beleidsmedewerker taal en onderwijs) op donderdag 14 oktober 2021. Eén van de gespreksonderwerpen was dat de VLLT, seksje Frysk fungeert als intermediair tussen provinsje Fryslân en het werkveld en de subsidieregeling *Frysk foar no en letter*.
- Er is een appgroep voor leden VLLT, sectie Fries gemaakt. De appgroep met de naam *provinsjale fakseksje Frysk* heeft tot doel dat docenten Fries makkelijk en snel met

elkaar in contact kunnen komen.

- De sectie Fries heeft een werkstukprijs voor leerlingen in het voortgezet onderwijs, mbo en hbo in het leven geroepen. Er is een flyer gemaakt en verstuurd naar alle scholen. Tevens is er media-aandacht gegenereerd. Inleverdatum werkstukken en scripties: 31 mei 2022.
- Er zijn gesprekken geweest met een ontwerp bureau om een Friese docentenagenda uit te geven ter gelegenheid van het 30-jarig jubileum van VLLT, sectie Fries.

Plannen voor 2022

- Artikelen in LTM.
- Organisatie *Fierder mei Frysk* 18.
- Werving nieuwe leden.
- Bestaande leden (meer) voordeel van het lidmaatschap bieden.
- Ontwikkelingen volgen met betrekking tot het vervolg op Kurrikulum.frl, Taalplan Frysk 2030 en de subsidieregeling *Frysk foar no en letter* van de provincie Fryslân.
- Presentatie (eerste) Friese docentenagenda.
- Samenwerken met de sectie Nedersaksisch van de VLLT.
- Uitreiking eerste werkstukprijs voor leerlingen in juni 2022 op het Provinsjehûs.
- Intermediairfunctie werkveld – provincie verder uitwerken.

Sectie Italiaans

Bestuur

Bregje Verbruggen – voorzitter en
(waarnemend) penningmeester
Carlo Giordano – secretaris
Fernanda Martino – algemeen bestuurslid

Aantal leden: 21 (1e), 12 (2e)

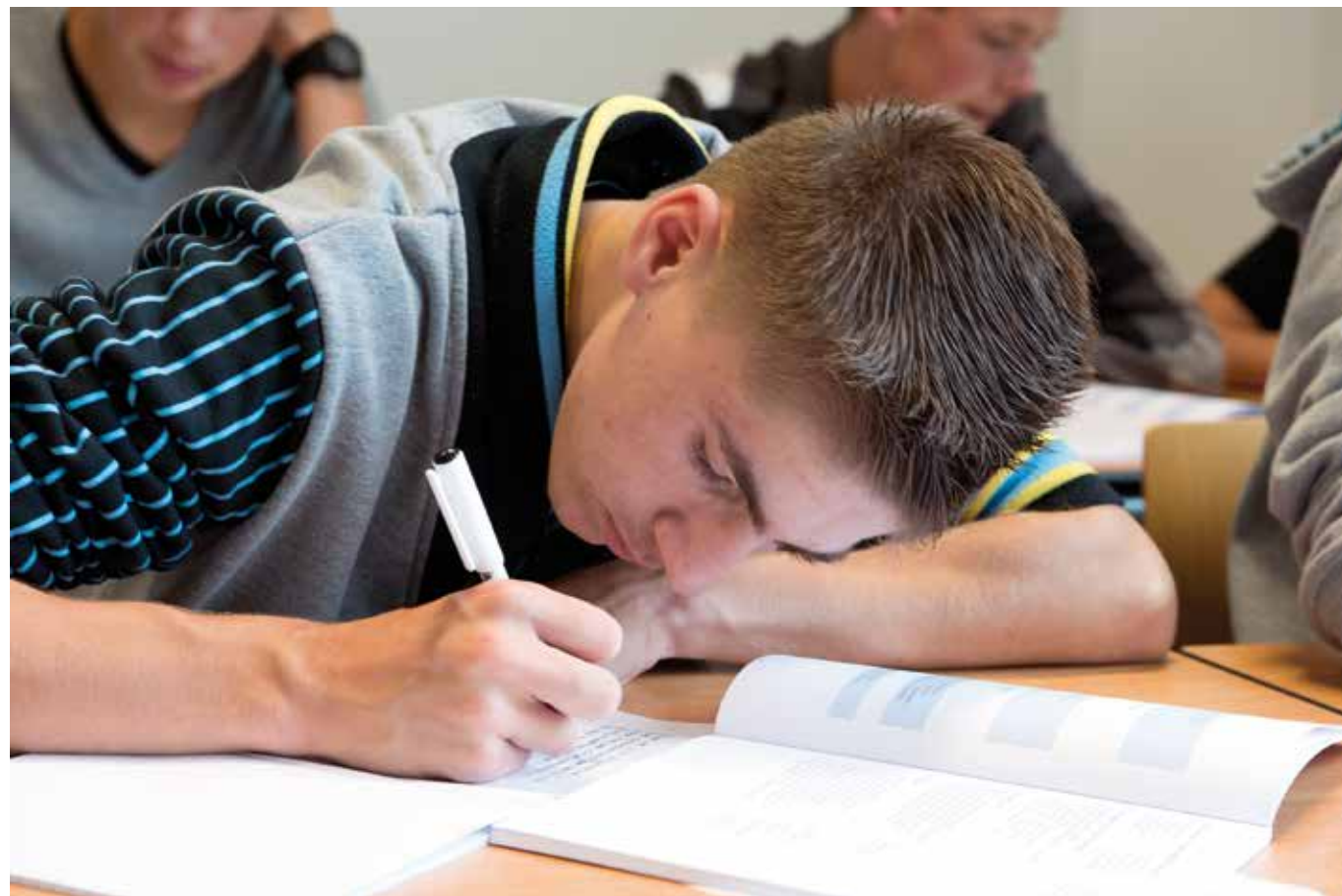
Acties in 2021

- Bekendheid genereren via sociale media:
- Facebookpagina en Twitteraccount aangemaakt; website ontwikkeld.
- Bijeenkomsten en nascholingsdagen georganiseerd:
 - april: informele ontmoeting docenten (online);
 - mei: ‘Didactiek van mondelinge taalvaardigheid van Italiaans als tweede taal, deel I’ (online);

- juni: webinar ‘Hoe een les opzetten in Teams’ (online);
- november: ‘Didactiek van mondelinge taalvaardigheid van Italiaans als tweede taal, deel II’ (fysiek, Universiteit Leiden).
- Twee webinars voor het CLT (online).

Plannen voor 2022

- Organiseren van workshops en nascholingsdagen:
 - fysieke ontmoeting met leden en bestuur met workshop sommelier;
 - minimaal vier webinars met meer aandacht voor literatuur en letterkunde;
 - fysieke studiedag in samenwerking met universiteit Leiden en universiteit Utrecht.
- Actieve werving van leden en bestuursleden.

Sectie Limburgs

Bestuur

Esther van Loo – voorzitter, interim penningmeester
Bep Mergelsberg – secretaris
Leonie Cornips – contacten wo
Jos Feron – contacten po
Daan Hovens – webmaster
Petra Lambrichs – contacten hbo
Gino Morillo Morales – algemeen bestuurslid

Aantal leden: 20 (1e), 13 (2e)

Acties in 2021

Na de succesvolle start van de sectie Limburgs op 6 april 2019 kende ons werk ook in 2021 een terugslag als gevolg van de coronacrisis. Zo werden ook in dit jaar haast alle geplande fysieke activiteiten waarmee we belangrijke onderwijsdoelen wilden realiseren geschrapt. Ook werden veel fysieke symposia en congressen afgelast zodat we via die weg het publiek minder goed konden informeren en konden netwerken. We hebben met name ingezet op meer media-aandacht om een breed publiek te informeren. Daarin zijn we goed geslaagd.

- **OVERLEGGEN.**
 - Naast de reguliere vergaderingen overlegden bestuursleden meermaals in kleine groep ten behoeve van de realisatie van diverse deelprojecten.
 - Ook overlegden bestuursleden namens Levende Talen Limburgs (LTL) met veel verschillende organisaties ter realisatie van diverse projecten, zoals met het Huis voor de Kunsten (HKL), Talep, Raod veur 't Limburgs (RvL), Veldeke Limburg (VL), Cubiss, Dagblad *de Limburger*, Fontys Hogeschool, Movare en andere onderwijskoepels.
 - Bestuursleden gingen ook in 2021 met sleutelfiguren in de Pabo in gesprek over het thema ‘Meertaligheid en het onderwijs’.
- **WEBSITE.** Onze website is dit jaar zeer geregeld bijgewerkt en bevat een schat aan informatie over het Limburgs en meertaligheid. Zie bijvoorbeeld <https://limburgs.levende-talen.nl/veel-gestelde-vragen/>.
- **LIMBURGPAGINA.** In dagblad *De Limburger* is gedurende 2021 iedere vierde woensdag van de maand een hele pagina aan het Limburgs gewijd. Dit is gerealiseerd in samenwerking met HKL, VL en *De Limburger* waarbij de veldorganisaties voor een groot deel verantwoordelijk zijn voor de thematiek en inhoud. Uit gezamenlijke evalu-

- atie blijkt dat de pagina's zeer goed gelezen worden. Het project wordt in 2022 vervolgd. Het verhogen van het taalbewustzijn en het bewustzijn dat het Limburgs ook veelvuldig in maatschappelijk en professioneel domein gebruikt wordt, is in deze artikelenreeks het hoofddoel.
- **ONTWIKKELING LEERGANG LT2** voor het gehele Limburgse taalgebied. Er is subsidie van de Raod veur 't Limburgs voor realisering van een lesmethode Lt2 (Limburgs als tweede taal). Levende Talen Limburgs is penvoerder en coördineerde dit project in 2021. Een uitdagende klus omdat er voor het eerst een lesmethode Lt2 zal gaan verschijnen die het hele taalgebied in Limburg zou moeten beslaan waarbij recht gedaan zal worden aan de verschillende variëteiten van het Limburgs. Synchroon met de ontwikkeling van deze methode wordt de opzet van een vaksectie van docenten beoogd die het gehele taalgebied beslaat.
 - **HEERLENS KWARTETSPEL.** Het Heerlens Kwartetspel zal gebruikt gaan worden in de Lt2-lesmethode op scholen, in bibliotheken en in de ouderenzorg. Het Heerlens Kwartetspel is gerealiseerd dankzij subsidie van Levende Talen Limburgs en door opbrengsten via verkoop.
 - **3M-PROJECT.** Twee Limburgse onderwijskoepels voor basisonderwijs (Movare en Kindante) zijn in 2021 op een zestal scholen begonnen met de implementatie van het 3M-Project voor meertaligheidsdidactiek. De Limburgse onderwijskoepels voor het basisonderwijs zijn positief over dit meertalig onderwijsproject. NHL Stenden in Friesland ondersteunt dit Limburgs initiatief. Levende Talen Limburgs levert expertise voor het Limburgs en werkt mee aan de ontwikkeling van lesmateriaal in Limburgs en Duits.
 - **PROFIELWERKSTUK.** LTL ondersteunt leerlingen die een profielwerkstuk willen maken over het Limburgs en/of meertaligheid. Dit jaar reikten we voor het eerst een prijs uit aan het werkstuk ‘Moste de keender Plat lieëre?’ van Lotte van Loo en Ilse Keulers met als gevolg: veel media-aandacht en veel nieuwe vragen van leerlingen voor ondersteuning.
 - **PODCASTSERIES.** Uitgebreide interviews over het Limburgs van diverse bestuursleden van Levende Talen Limburgs in de podcastserie ‘Kletsheads’ van Sharon Unsworth (Leonie Cornips) en van stichting LIMx (Leonie Cornips en Esther van Loo). Bep Mergelsberg schreef een uitgebreide evaluatie van de podcastserie van Stichting LIMx voor de makers, Harrie Rouschop en Ruud Kleijnen.

- **WORKSHOPS.** Congres Levende Talen op 26 november. Levende Talen Limburgs was met workshops vertegenwoordigd op het congres:
 - Workshop Meertalig Creatief Schrijven door Bep Mergelsberg en Esther van Loo.
 - Energizers 4 kids door Guido Heijnen en Jos Netto.
- **LEZINGEN** van Marie Rickert en Leonie Cornips over Limburgs in de peuterspeelzalen.
 - Stimulating bidialectal children's regional languages – policies and practices between pre-school and family. Planting languages - Seeds of Success Expert meeting. Brussel. 9 december 2021.
 - Sprachgebrauch in der Grenzregion/Taalgebruik in de grensregio. Im Gespräch / In gesprek, Studium Generale Krefeld/Venlo, 16 november 2021.
 - Meertaligheid en multimodale communicatie in de peuteropvang in Limburg. [Poster presentation 2021].
 - Talige diversiteit in het onderwijs. NHL Stenden Leeuwarden/online. 29 januari 2021.
- **PODCASTSERIE.** Podcastserie waaraan bestuurslid Leonie Cornips meewerkte. *Een onderzoek door jongeren naar de meertalige diversiteit in de Euregio Maas Rijn in heden, verleden en toekomst.* <https://www.maastrichtuniversity.nl/nl/nieuws/een-meertalige-reis-door-de-euregio-maas-rijn?>
- **MEDIA.** Zowel dagblad *De Limburger* als de regionale zender L1 (radio en tv) besteedden dit jaar significant meer aandacht aan de onderwerpen Limburgs en meertaligheid. Meermaals werd LTL gevraagd om medewerking, zowel voor de schermen als spreker als achter de schermen, als adviseur.

Plannen voor 2022

In 2021 zal LTL deze lopende projecten voortzetten:

- 3M-project in samenwerking met NHL Stenden.
- Ontwikkeling van Lt2-lesmethode voor volwassenen voor het hele Limburgse taalgebied.
- Meewerken aan Limburgpagina iedere maand in dagblad *De Limburger*.
- Gesprekspartner implementatie van het provinciaal taalbeleidsplan, met focus op een op te richten 'Hoes veur de taal'.
- Blijvende aandacht voor ledenwerving, onder meer door vergroten van zichtbaarheid van LTL.
- Meewerken aan het project 'Kletskoppen op maat' van onder anderen Sharon Unsworth waarin we samenwerken met maatschappelijke partners (VoorleesExpress, Cubiss Limburg, Stichting IMC Weekendschool, Cultuur Oost, Bibliotheek Gelderland Zuid, Bibliotheek Den Haag, Bibliotheek Rivierenland, Onderwijsstichting MOVARE) en collega-wetenschappers (om kleinschalige doelgerichte activiteiten te ontwikkelen voor kinderen van dialectspreekende ouders in Parkstad Limburg).
- Promotieonderzoek Marie Rickert (UM) naar meertaligheid onder peuters in peuterspeelzalen/kinderdagverblijven in Sittard en KITA in Aachen.

Sectie Nederlands

Bestuur

Robert Chamalaun – voorzitter
 Rinke Klouwen – secretaris, examens
 Paul Stolwijk – penningmeester, profielwerkstuk
 Kees de Gopper – algemeen bestuurslid, wo- en hbo-lerarenopleidingen
 Ine de Mulder – algemeen bestuurslid, examens
 Xandra de Bode – algemeen bestuurslid, mbo
 Clary Ravesloot – algemeen bestuurslid, redactielid LTM

In 2021 is een nieuw bestuurslid toegetreden en ook weer afgetreden: Dorothée Schoemaker – bestuurslid vmbo (toegetreden per 24-04-2021; afgetreden per 15-12-2021)

Aantal leden: 1.195 (1e), 289 (2e)

Acties in 2021

- **CONGRES LEVENDE TALEN 2021**
 - Namens LTN heeft Anna van Strien de bijdragen aan het Congres Levende Talen 2021 gecoördineerd. Er werden op 26 november twaalf workshops vanuit LTN aangeboden. Dit jaar is ook specifiek aandacht besteed aan Nederlands op het mbo (workshop door LTN-bestuursleden).
 - 's Middags had de Werkgroep Onderzoek en Didactiek Nederlands (WODN) een sessie georganiseerd rond het thema 'Sectorspecifieke en profielspecifieke invulling van het schoolvak Nederlands'. In drie rondes (voor vmbo, havo en vwo) werd ingegaan op manieren om contextrijk invulling te geven aan het vrij in te vullen deel van het toekomstig curriculum.
- **EXAMENS**
 - Voor vmbo-t, havo en vwo zijn in mei online examenbesprekingen voor het eerste tijdvak georganiseerd, met ondersteuning door het CvTE. Aan de bijeenkomsten deden in totaal 48 leden mee (13 vmbo, 18 havo, 17 vwo). De handreikingen nieuwe stijl konden vrij snel op de website gepubliceerd worden. Het examenforum draaide sinds dit jaar ook volledig op onze eigen website. De handreikingen en het forum zijn gratis en zijn zeer intensief gebruikt. Dit geldt ook voor niet-leden. Ter vergelijking: 2425 forumberichten in 2021 en 1387 forumberichten in 2019.
 - Het project 'Uitbreiding van vraagtypen voor het leesvaardigheidsexamen Nederlands havo en vwo' ging op 2-10-2020 officieel van start. De nieuw ontwikkelde vragen zijn

in het najaar van 2021 getest. In februari 2022 volgt een slotbijeenkomst, waarna een eindrapport zal verschijnen.

- Er is tussentijds verschillende keren overleg geweest met het CvTE over bovenstaand project en de voorbereidingen op het examen. In het jaarlijkse overleg, dat nu plaatsvond in oktober, zijn de examens geëvalueerd en hebben we gesproken over de voortgang van het project.

- **AFSTEMMINGSOVERLEG SCHOOLVAK NEDERLANDS**
 - In juli heeft LTN het initiatief genomen tot het instellen van een permanente commissie, waarin alle relevante gremia vertegenwoordigd zijn, die direct betrokken zijn bij het schoolvak Nederlands. Deze permanente commissie bestaat uit zes leden en wordt voorgezeten door de voorzitter van LTN. In de commissie zijn de volgende partijen vertegenwoordigd: LTN (via de voorzitter van de WODN), het Meesterschapsteam, de Raad voor Neerlandistiek en de lerarenopleiders (ulo, hbo-bachelor en master). Het doel van het afstemmingsoverleg is om gezamenlijk op te trekken bij de noodzakelijke vernieuwing van het vak, waardoor het schoolvak wint aan aantrekkelijkheid en inhoud. Daarbij is het belangrijk om vanuit het schoolvak via de vakdidactiek de relatie met de neerlandistiek te versterken.
- **VAKVERNIEUWING**
 - Bij het overleg over de verdere uitwerking van Curriculum.nu is steeds ook de voorzitter van WODN betrokken. Zo is WODN betrokken geweest bij consultaties vanwege het ministerie en vanwege de Wetenschappelijke Curriculumcommissie, ingesteld in augustus 2020.
 - In vervolg op de motie Van Meenen hebben de voorzitters van LTN, het Meesterschapsteam en de Raad voor Neerlandistiek een gezamenlijke brief gestuurd aan de onderhandelaars voor het nieuwe kabinet. In deze brief wordt onder meer opgeroepen om structureel voldoende onderwijstijd voor het schoolvak Nederlands te borgen, in alle leerjaren, op alle niveaus.
- **MINISTERIE VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAPPEN**
 - Er is veelvuldig overleg geweest met ambtenaren over de vakvernieuwing Nederlands. Na gesprekken met LTN is het profiel van de vakinhoudelijk expert aangepast en is de samenstelling van de vakvernieuwingscommissie: vier leraren vmbo, vier leraren havo/vwo, vier vakinhoudelijk experts, twee curriculumexperts. Bovendien is na gesprekken de rol

van vakinhoudelijk experts en wetenschappers in de advieskring duidelijker gemaakt. Dit is ook afgestemd binnen het Afstemmingsoverleg Schoolvak Nederlands. LTN heeft zitting in de sollicitatiecommissie en heeft een voorstel gedaan voor de procesregisseur, opnieuw in overleg met leden van het afstemmingsoverleg. Tussentijds is er veel contact (online, mail en telefonisch) geweest met OCW en is aan algemene online informatiesessies over de vakvernieuwing deelgenomen.

• INSPIRATIEMIDDAG: DOE MEE(R) MET JE PTA

Op 21 juni vond een inspiratiemiddag plaats onder het motto 'Doe mee(r) met je PTA!'. Tijdens een online-bijeenkomst gingen secties/docenten Nederlands met elkaar in gesprek over de inrichting van de verschillende PTA's, ook aan hand van de recent door SLO ontwikkelde PTA-gespreksleidraad. De bijeenkomst werd ingeleid door dr. Gerdineke van Silfhout (SLO en lid van de WODN van LTN). De middag werd erg gewaardeerd door de bijna dertig deelnemers.

• LEERCAFÉS NIEUWE DOCENTEN

Op 27 september vond het eerste leercafé voor nieuwe docenten Nederlands plaats, dit keer nog online. Met een groepje betrokken docenten hebben wij ervaringen en ideeën uitgewisseld over spelling- en formuleeronderwijs in het kader van een krachtige schrijfdidactiek. De volgende edities van het Leercafé zullen gaan over begeleiden van het keuzeproces in fictieonderwijs en spreek- en luistervaardigheid!

• WERKGROEP ONDERZOEK EN DIDACTIEK NEDERLANDS

• *Samenstelling.* In 2021 zijn vier nieuwe leden toegetreden, die deelnemen aan de redactievergaderingen voor het Handboek: Jochem Aben (RU), Marc van Oostendorp, (RU), Renate van Keulen (UvT) en Yra van Dijk (UL, HvA). Marie-José Klaver kwam de redactie en WODN versterken. Resi Damhuis, Wilma Groeneweg, Pleuni Hooft van Huysduynen en Aleid Stienstra namen afscheid in 2021. WODN streeft naar een mix van in onderzoek geïnteresseerde of onderzoekende docenten, vakdidactici en lerarenopleiders Nederlands en in onderwijs Nederlands geïnteresseerde onderzoekers. De werkgroep kwam in 2021 zes keer bijeen.

• *Website Didactiek & Onderwijs Nederlands (Handboek, Zo kan het ook, De Kwestie).* De aandacht ging vooral uit naar het uitbreiden van de publicaties op de website Didactiek

Nederlands, die op de algemene ledenvergadering van april 2019 gelanceerd werd. Er is door de redacties van *De Kwestie* (opinie), *Zo kan het ook* (lesinspiraties op basis van onderzoek), en het *Levende Handboek Vakdidactiek* gewerkt aan het leggen en onderhouden van contacten met auteurs, en het stimuleren van de productie. De focus op begrijpend lezen via het project Na Pisa de Lente leverde veel bijdragen aan het Handboek en *De Kwestie* op. Bijdragen van wetenschappers aan het project Na Pisa de Lente zullen ook in 2022 verschijnen in het handboek, ook in de vorm van of begeleid door kennisclips die binnen het project worden gemaakt. Het moeilijkst blijkt het kopij te verwerven voor de rubriek 'Zo kan het ook', omdat het format vrij veel abstractie vergt van de auteur van de interventie zoals uitgevoerd.

• ACTIVITEITEN WODN

Project Na Pisa de Lente

- Op 1 januari 2021 ging het eerste team van twaalf docenten aan de slag om onderwijsleermateriaal te ontwerpen en beproeven op de leest van het construct van begrijpend lezen van PISA. Het project is gedefinieerd als een ontmoetingsplaats tussen praktijk en wetenschap opdat er wetenschappelijk gevalideerd onderwijsleermateriaal kan ontstaan. Subsidie is verleend door het ministerie van OCW, uitvoering en administratie is ondergebracht bij de SLO. Projectleidersteam: Anke Herder vanwege SLO, Liza van den Bosch (Universiteit Leiden) vanwege WODN.
- Alle interactie tussen projectleiding en deelnemers en deelnemende teams onderling is wegens corona digitaal verlopen.
- Begin december 2021 hebben de vijf teams (een team heeft het project moeten verlaten) elkaar de producten getoond.
- De projectadviescommissie kwam twee keer bijeen. In december 2021 heeft de projectadviescommissie een advies uitgebracht voor het jaarplan 2022.
- Seminar Na Pisa de Lente III is voorzien op 8 februari 2022; daarna zullen er thema/teamspecifieke online-bijeenkomsten worden georganiseerd.

Project Leergangvergelijking

In 2021 startte het project Leergangvergelijking.

Projectleiding: Nienke Nagelmaeker, Wilma Groeneweg (teruggetreden), en Gert Rijlaarsdam.

Vijftien docenten Nederlands, twee taalbeheersers en twee vakdidactici brachten inhoudelijke en didactische kwaliteit in kaart van vijf leergangen Nederlands en

een database met onderwijsleermateriaal. Uitgevers verleenden hun medewerking via het aanleveren van materialen en het verzorgen van inhoudelijke presentaties met vraag en antwoord. In oktober en november hebben zes panelgesprekken plaatsgevonden, waarin de circa zes betrokken panelleden bij een leergang op basis van de beschikbare scores en opmerkingen elkaar bevroegen en tot consensus probeerden te komen. Per leergang (deel vwo 4) zal een rapport samengesteld worden. Verwacht wordt dat medio februari 2022 de rapportages publiek kunnen worden.

Project Taal leren in context

Eind december 2020 werd duidelijk uit consultaties die het ministerie verzorgde rond curriculumontwikkeling dat er ruimte zou komen voor sector- en profielspecifiek vakonderwijs. Na consultatie van SLO over de wenselijkheid van zo'n project, startte in voorjaar 2021 het project Taal leren in context. Doel van het project was om voor vmbo, havo en vwo scenario's op te stellen, voor docenten, waarin contextrijk taalonderwijs aangeboden kon worden aan leerlingen, door verbindingen te leggen tussen enerzijds onderwijs en cruciale taal(leer)situaties in beroep- en (beroeps)studies. Beoogd werd om de te verwerven conceptuele kennis over taal en taalsituaties te verbinden met concepten uit de taalbeheersing.

Er meldden zich twintig docenten aan, onder wie ook twee lerarenopleiders (hbo, ulo). Twee van de docenten waren bereid om de projecten van een sector te coördineren: Mara Rooijmans (vmbo) en Twan Robben (vwo). Gert Rijlaarsdam begeleidde havo.

Alle overleg verliep digitaal. De projectresultaten zijn gepresenteerd op het Congres Levende Talen op 26 november 2021, in drie sectorspecifieke sessies. De wetenschappelijke validering via de consultatie van taalbeheersers moet nog plaatsvinden in 2022. Zie voor de producties: <https://ltn.publicatieserver.nl/show-volume/11>.

Inspiratiemiddagen en postacademische cursus

Een van de doelstellingen van WODN is om jaarlijks ten minste twee inspiratiemiddagen te organiseren en een (postacademische) cursus.

- De verwachting was dat WODN samen met leraar-onderzoekers met een Dudoc-Alfa beurs een inspiratiemiddag zou organiseren, maar WODN is niet bij de organisatie betrokken. Deelnemers aan deze middag (VONK) ontvingen wel een inspiratiebox met daarin de special *Levende Talen Magazine* over vakdidactisch onderzoek en een informatiefolder over LTN en WODN. Via de projec-

ten Leergangvergelijking en Taal leren in context is wel nascholing verzorgd.

- Met de portefeuillehouder professionalisering is medio 2021 gestart om een jaarlijkse (postacademische) cursusdag te organiseren rond het thema Taal maakt je wereld. Onderdeel van dat project was het betrekken van lerarenopleiders Nederlands en de Raad voor de Neerlandistiek bij deze onderneming. Het wenselijk beeld van de toekomst is dat regionale netwerken van lerarenopleiders plaatselijk ondersteuning gaan bieden na zo'n landelijke dag voor het ontwikkelen van nieuwe inhoud en didactiek op school. Dat betekent ook dat deze gremia betrokken zullen worden bij de bepaling van het thema van de cursusdag. De eerste cursusdag is aangekondigd: 28 januari 2022.

Relatie met de Nederlandse Taalunie

- De WODN verzorgt voor de Taalunie de analyse en beschrijvingen van Nederlands Onderzoek naar het schoolvak Nederlands.
- De WODN heeft op aanraden van de Taalunie een subsidieverzoek ingediend in het najaar van 2021 om infrastructuurkosten te vergoeden die gemoeid zouden zijn met de verduurzaming van de website en repository en twee digitaliseringsprojecten uit te voeren. De Taalunie heeft circa 4.000 euro toegekend voor 2021 om de technische infrastructuur te verbeteren, en de WODN erkend als vakdidactisch netwerk dat bijdraagt aan de verbetering van het taalonderwijs. Zulke netwerken kunnen subsidieverzoeken indienen per jaar. Voor 2022 heeft de WODN zo'n verzoek ingediend.

- **AFSTEMMING BEROEPSONDERWIJS EN HOGER ONDERWIJS**
In het kader van aansluiting vo-mbo en mbo-hoger onderwijs heeft het bestuurslid met mbo in portefeuille (Xandra de Bode) diverse oriënterende gesprekken gevoerd met organisaties als MBO Connect, VBMBO e.d. Ook is gekeken naar mogelijkheden voor practoraten gericht op taal/Nederlands, taalbeleid en een mbo-manifest (uit 2015). De LTN-bestuursleden met de portefeuilles wo-lerarenopleidingen en hbo-lerarenopleidingen (Kees de Gloppe en Anna van Strien) initieerden in oktober 2021 een verkennend onlineoverleg met LVON (het overleg van de hbo bacheloropleiders Nederlands), LOVM (het overleg van de hbo eerstegraadsopleiders Nederlands) en LOVN (het overleg van de universitaire eerstegraadsopleiders Nederlands). Dit was voor alle partijen een zinvol overleg en het overleg zal dan ook een bestendig vervolg krijgen in 2022.

• TECHNISCHE INFRASTRUCTUUR

In 2021 is de technische verbinding tussen de WODN-website en de Publicatieserver Levende Talen Nederlands tot stand gebracht, zodat publicaties die worden toegevoegd aan de publicatieserver ook beschikbaar kunnen komen op de website, en in zoekopdrachten op de website verschijnen. Op de publicatieserver werken verschillende WODN-projecten samen, zoals 'Taal leren in context'. Projectpublicaties worden opgeladen in deze publicatieserver. De publicatieserver is daarnaast een redactiesysteem waarin redacteurs van onderscheiden projecten zoals 'Beproefde Lessen Nederlands' meelezers kunnen uitnodigen om een meeleesrapport op te stellen, op basis waarvan publicaties kunnen worden herzien door de auteur. Ook zijn in 2021 de examenhandreikingen van de afgelopen jaren op de publicatieserver geplaatst en beschikbaar gemaakt via de website van LTN. Ook is het betalingssysteem in 2021 actief gebruikt, onder andere voor de activiteiten 'Doe mee(r) met je PTA' en 'Taal maakt je wereld'.

• WERKGROEP PROFIELWERKSTUK NEDERLANDS

De jaarlijkse profielwerkstukwedstrijd kende een succesvolle editie. De winnaars zijn op hun school, op neerlandistiek.nl en op NPO Radio 1 (De Taalstaat) in het zonnetje gezet. Voor een nieuw initiatief om ook een dergelijke wedstrijd voor het vmbo te organiseren, bleek ondanks herhaalde oproepen nog geen belangstelling.

• W.F. HERMANS SCHRIJFWEDSTRIJD

In het kader van de 100-jarige geboortedag van Willem Frederik Hermans heeft LTN in samenwerking met het Hermansinstituut, de Schrijfakademie van de Universiteit Utrecht en Neerlandistiek een schrijfwedstrijd voor scholieren opgezet. De lesbrief is op 15 januari 2022 verspreid via de website van LTN. De wedstrijd loopt tot en met 1 juli 2022. De uiteindelijke prijswinnaars worden op 1 september 2022 bekendgemaakt.

• CONTACT MET LEDEN

We hebben in 2021 elf nieuwsflitsen verstuurd om leden bij de activiteiten van LTN te betrekken en hen op te roepen actief te worden/zijn. We schreven prijsvragen uit en organiseerden scholingsactiviteiten. Mensen die deelnamen aan activiteiten en nog geen lid waren, zijn steeds aangeschreven om alsnog lid te worden. Leden die hebben opgezegd, hebben ook een mail ontvangen om te vragen naar hun beweegredenen.

Plannen voor 2022

• COMMUNICATIEPLAN EN PROFESSIONALISERING CONTACT MET LEDEN

In 2021 heeft een communicatiebureau in opdracht van LTN in kaart gebracht waar kansen en bedreigingen liggen. Het advies wordt in de loop van 2022 opgeleverd en de opvolging daarvan zal in 2022 plaatsvinden. Een van de speerpunten is leden meer en beter betrekken bij de vereniging.

• AANPASSING STATUTEN

De statuten zijn toe aan vernieuwing. In de vernieuwde statuten zal ook de relatie tussen bestuur en werkgroepen geformaliseerd worden.

• LEDENWERVING EN -BEHOUD

De activiteiten zoals hierboven beschreven en de inspiratie(mid)dagen van WODN dienen ook als ledenweringsactiviteit. De notitie ledenwerving en -behoud vormt het uitgangspunt.

• ACTIES ROND DE VAKVERNIEUWING

LTN heeft in het najaar van 2021 een grote subsidie verworven van het ministerie van OCW om de vakvernieuwing bij het veld onder de aandacht te brengen. Dit betekent onder meer leden betrekken en informeren, maar ook organiseren van feedbackrondes op tussenproducten. Daarnaast speelt LTN ook een rol in de selectie van de vakvernieuwingscommissieleden.

Sectie Nederlandse Gebarentaal

Bestuur

Gera Vonk-Huisjes – voorzitter
 Marijke Scheffener – secretaris
 Adde Woest – penningmeester
 Leontine Wigger-Koenders – algemeen bestuurslid
 Marjan Jonk – algemeen bestuurslid
 Said Jamal – algemeen bestuurslid

Dit jaar zijn er drie algemeen bestuursleden bijgekomen. Dat zijn Leontine Wigger-Koenders, Marjan Jonk en Said Jamal.

Aantal leden: 44 (1e), 17 (2e)

Acties in 2021

- In 2021 hebben wij voornamelijk vergaderd met behulp van Zoom, zeker vanaf juni 2021. We zijn één keer fysiek bijeengekomen.
- Er zijn nieuwe bestuursleden geworven die kunnen helpen activiteiten te ontwikkelen.
- Eind maart hebben wij onze ALV via Zoom gehouden. De voordracht van nieuwe bestuursleden is bekrachtigd door de leden. Daarna is een quiz met vragen rondom Nederlandse Gebarentaal gehouden.

Highlights 2021

- 2021 is het jaar geweest waarin onze moedertaal, Nederlandse Gebarentaal (NGT), officieel erkend is. Deze erkenning voltrok zich na bekrachtiging van de betreffende wetswijziging door koning Willem-Alexander. Een feestelijke viering van dit feit zat er door corona helaas niet in. Hopelijk in 2022.
- Hoewel nascholing voor docenten Gebarentaal niet verplicht is, zagen we dat groepen er zich voor aan blijven melden. Het doet ons goed dat de collega's – via Zoom! – hun beheersing van Gebarentaal op deze manier op peil blijven houden en waar mogelijk nog verbeteren.
- We zijn in gesprek gegaan met de Stichting Register Tolken Gebarentaal en Schrijftolken (Stichting RTGS) om te kijken of het mogelijk is dat docenten NGT bij deze stichting geregistreerd worden. Er zal in dit verband een vragenlijst opgesteld en verstuurd worden naar de leden en stakeholders.
- Er heeft een gedachtewisseling plaatsgehad met de Hogeschool van Utrecht, afdeling tolk/docent NGT en het Gebarentaalcentrum (een onafhankelijk expertisecentrum op het gebied van Nederlandse Gebarentaal).

Plannen voor 2022

- Vierde zaterdag van september: Werelddovendag! We denken erover na hoe wij als docenten Gebarentaal zichtbaarder aanwezig kunnen zijn. Dove mensen die zelf geen gebarentaalles volgen, weten soms niet dat onze sectie NGT/Dovencultuur (DC)/ Nederlands met Gebaren (NmG) bij de VLLT bestaat.
- Het aanvankelijk voor november 2021 geplande landelijk symposium is in verband met corona verschoven naar april 2022. De precieze datum is nog niet bekend. Dit tweejaarlijkse evenement was in 2018 een groot succes. Er worden verschillende workshops aangeboden. We hopen het symposium weer in de Gelderhorst in Ede te kunnen houden.
- Wij zullen voorlichting geven aan nog niet afgestudeerde NGT-docenten. Waarom is een beroepsgroep belangrijk? Omdat we niet voldoende vrijwilligers hebben, bezinnen we ons op andere manieren om deze aanstaande docenten te benaderen.
- De werkgroep Register zal beginnen met het opstellen van een vragenlijst om te verkennen wat de Stichting RTGS voor onze leden kan betekenen.
- Er zullen twee workshops worden gehouden, één in het voorjaar en één in het najaar.
- Uiteraard zullen we weer onze Algemene ledenvergadering (ALV) houden.

Sectie Nedersaksisch

Bestuur

Willemijn Zwart – voorzitter
Lienke Eenink – secretaris
Mirjam Günther – penningmeester
Jesse Wichers Schreur – algemeen bestuurslid
Jordi Jager – algemeen bestuurslid
Albertha Bloemhoff – algemeen bestuurslid
Olaf Vos – algemeen bestuurslid
Arja Olthof – algemeen bestuurslid, wegens zwangerschap vervangen door Amber Tieck

In 2021 trad Hendrik Jan Bökkers af als algemeen bestuurslid.

Aantal leden: 26 (1e), 7 (2e)

Acties in 2021

- We hebben gewerkt aan een steviger contentkalender, een duidelijkere marketingboodschap en een groter bereik via sociale media, om meer bekendheid voor Levende Talen Nedersaksisch te krijgen. Hiervoor is ook een **animatie met voice-over** in verschillende Nedersaksische varianten ontwikkeld en als Facebook-advertentie verspreid onder de doelgroep (leraren in Noordoost-Nederland).
- In plaats van een centrale studiedag hebben we verspreid over de Nedersaksische regio's vier bijeenkomsten georganiseerd, in de vorm van een **streektaalestafette**. Deze bijeenkomsten stonden gepland op 23 oktober (Assen), 24 oktober (Steenwijk), 25 oktober (Nijverdalen) en 26 oktober (Doetinchem), maar zijn op 16 oktober gecancelled wegens te weinig aanmeldingen.
- We hebben vanuit Levende Talen Nedersaksisch bijgedragen aan verschillende (vaak digitale) **professionalise-**

ringsbijeenkomsten, bijvoorbeeld vanuit het Lectoraat Meertaligheid en Geletterdheid van NHL Stenden.

- Helaas gingen het Symposium Erkende Talen en de Werkconferentie Nedersaksisch (18–19 november in Wolvega) niet door.
- De **nieuwsbrief** is vier keer verstuurd naar leden en andere geïnteresseerden.

Plannen voor 2022

- We kiezen ervoor in 2022 wel weer een **centrale studiedag** te organiseren, in Zwolle.
- We werken aan betere **online zichtbaarheid**.
- We blijven onze **nieuwsbrief** versturen naar leden en andere geïnteresseerden.
- Mocht het proces rondom **curriculum.nu** weer op gang komen, dan blijven we aangehaakt en benadrukken dat streektaalen hierin een plek verdienen.

Sectie Papiaments

Bestuur

Nihayra Leona – voorzitter en LTM-redactielid
Eugène Boeldak – secretaris
Andaye Delauney – penningmeester
Rienaysa Lamp-Antonia – algemeen bestuurslid

In 2021 is Eugène Boeldak als secretaris toegetreden tot het bestuur van Levende Talen Papiaments en is Jorge Salomons als algemeen bestuurslid afgetreden.

Aantal leden: 64 (1e), 13 (2e)

Acties in 2021

Activiteiten van de werkgroepen (Dividivi's)

- **ONDERWIJS.** Deze Dividivi richt zich op het organiseren van activiteiten en projecten die gerelateerd zijn aan het onderwijs. Het betreft met name het onderwijs aangeboden aan leerlingen en studenten met roots op de ABC-eilanden.
 - In 2021 was deze Dividivi verantwoordelijk voor het verder uitbreiden van het project Studiamigo|u dat het hele jaar heeft gedraaid; van januari t/m juli als pilot en in september was het als project gelanceerd. Studiamigo|u heeft als voornaamste doel het verhogen van het studiesucces van Caribische studenten die het Papiaments als moedertaal hebben. Wij hebben het aantal deelnemers aan Studiamigo|u zien groeien van 3 naar 56. Het aantal begeleiders is ook toegenomen van 4 naar 46. De begeleiders geven voornamelijk taal- en inhoudelijke ondersteuning aan de studenten. Hiernaast helpen zij hen om emotioneel stabiel te blijven en academisch te integreren. Zowel de begeleiders als de studenten hebben per maand minimaal één workshop gevolgd. Op de Internationale Studentendag zijn in samenwerking met CarE van de Haagse Hogeschool twee speciale workshops verzorgd voor Caribische studenten. Studenten van de Haagse Hogeschool en Fontys Hogescholen vormen de grootste groep studenten binnen het project.
 - In 2021 heeft Levende Talen Papiaments naar aanleiding van het onderzoek *Het studiesucces van studenten uit de ABC-eilanden: Uitdagingen en Oplossingen* uit 2020 ook regelmatig aan tafel gezeten met de Nationale Ombudsman, het Curaçao-huis, het Arubahuis, Aruba Student Living en Stichting Studiefinanciering Curaçao. Tijdens deze gesprekken stond de verbetering van het studiesucces van Caribische studenten centraal. Zo hebben we op 8 december 2021 ook deelgenomen aan het rondetafelgesprek georganiseerd door de Ombudsman.

Roland Colastica, dichter, schrijver, acteur en verhalenverteller uit Curaçao tijdens de Pasa Palabra op 9 oktober 2021 in Den Haag

- Deze Dividivi heeft ook vijf workshops voor het Congres Levende Talen gefaciliteerd. Deze workshops waren: *Papiamentu|o i hopi mas – Papiamentu|o en veel meer* (in samenwerking met Stichting Ayera Awe i Mañan, Gisteren, Vandaag en Morgen), *Studiamigo|u: Nederlandse taalproblemen van Caribische studenten aangepakt!*, *Dweilen met de kraan open - Handige tools voor docenten, NVT+*: Een betere overgang naar een Nederlandstalige vervolgstudie (in samenwerking met Bureau NVT) en *Elke taal is een vreemde taal*.
- **LESSEN PAPIAMENTS.** In 2021 heeft de werkgroep 'Online Lessen Papiaments' verder gewerkt aan de voorwaarden voor een eigen methode Papiaments als Vreemde Taal. De eerste stappen waren gezet om in samenwerking met docenten woonachtig op de eilanden individuele en groeps-cursussen Papiaments als Vreemde Taal te geven in 2022. Wij hebben ook regelmatig met Stichting Taal naar Keuze overlegd over het aanbieden van naschoolse cursussen Papiaments in het voortgezet onderwijs.
- **CULTUUR.** In 2021 zijn twee Pasa Palabra-evenementen georganiseerd.
 - Op de Pasa Palabra die op 21 maart 2021 op de World Poetry Day georganiseerd was in Theater De Kunstthut in Den Haag, hebben in totaal veertien personen hun woordkunst gepresenteerd. Zij waren dichters, schrijvers, spoken word artists, acteurs en/of muzikanten en acht waren woonachtig in Nederland, twee op Aruba, drie op

LEVENDE
Talen?

NEDER
SAKSISCH!

Carlson Manuel, gevolmachtigd minister van Curaçao, vertelt tijdens de *Buki ta Konta* in het Curaçaohuis in Den Haag de kinderen over zijn beroep, 10 oktober 2021

Bonaire en drie op Curaçao. In totaal hebben 98 deelnemers via Zoom Pasa Palabra bijgewoond. Het publiek was behoorlijk gemengd qua woonplaats en leeftijd. De plaatsen die het best vertegenwoordigd waren, waren Willemstad, Amsterdam en Den Haag.

- De tweede editie van Pasa Palabra in 2021 werd op 9 oktober 2021 in Musicon Den Haag gehouden. Dit was een live evenement met een publiek bestaande uit jong en oud. Tijdens deze editie van Pasa Palabra stonden wij stil bij het thema arbeidsmigratie tussen de SSS- eilanden en de ABC-eilanden. In totaal hebben elf deelnemers hun kunst gepresenteerd en hun land van afkomst vertegenwoordigd. Eén verhalenverteller kwam direct uit Curaçao en een andere direct uit Aruba; zij hebben duidelijk laten zien hoe het gebruik van het Papiaments en het Engels verweven zijn geraakt in de jaren 1912-1981. De rest van de deelnemers was woonachtig in Nederland. Er waren naast het LTP-team en vrijwilligers 48 mensen aanwezig.
- **OPVOEDING.** *Buki ta Konta* is in 2021 drie keer gehouden. Tijdens de Nationale Voorleesdagen zijn zes online voorleessessies gehouden. In totaal hebben 222 ouders hun kinderen ingeschreven en waren er gemiddeld per sessie vijftig schermen ingelogd. Tijdens elke sessie werd een ander boek in zowel het Papiaments als het Nederlands voorgelezen. Tijdens de laatste sessie werden zes winnaars getrokken; zij hadden allemaal een knutselwerk, foto of opdracht gerelateerd aan de gelezen boeken ingeleverd. Op de Internationale dag van het boek werd nog een online *Buki ta Konta* gehouden. Naast dat er voor de kinderen is voorgelezen, hebben ouders ook een presentatie bijgewoond over strategieën bij het voorlezen en over het belang van voorlezen. Roland Colastica, een bekende Curaçaose verhalenverteller, heeft vanuit zijn

tuin op Curaçao een verhaal uit de orale schatkist van de eilanden verteld. In totaal waren er ruim zestig deelnemers aanwezig. Er werden nogmaals zes prijzen uitgereikt. De laatste *Buki ta Konta* is op de laatste dag van de Kinderboekenweek in het Curaçaohuis gehouden en werd door ruim veertig mensen bezocht. Er werd een verhaal over de constellatie van het Koninkrijk voorgelezen, een verhaal voorgedragen en een presentatie gehouden door een piloot. Op deze live versie van *Buki ta Konta* waren derhalve Papiamentstalige boeken, uitgebracht op de eilanden, te koop.

- **PAPIAMENTS IN EUROPA.** In 2021 is Levende Talen Papiaments formeel toegetreden tot het samenwerkingsverband Plataforma Union di Papiamento/u. Dit platform heeft als doel het Papiaments op Aruba, Bonaire en Curaçao en in Nederland te beschermen. Levende Talen Papiaments heeft samen met Simia Literario (Nederland), Akademia Papiamentu (Bonaire) en Stichting SPLIKA het Platform Deel II Papiaments gevormd en gewerkt aan een document getiteld *Voorstel voor implementatie deel II van het Europees handvest voor regionale talen of talen van minderheden voor het Papiaments in Nederland*. Het voorstel is aangeboden aan het ministerie van BZK. Ten slotte heeft Levende Talen Papiaments samen met Stichting SPLIKA, Akademia Papiamentu (Bonaire), Simia Literario en Stichting SAAM voorbereidingen getroffen voor deelname aan het door het ministerie van BZK georganiseerde Symposium erkende talen van 18 november in Wolvega. Genoemde organisaties hebben onder meer een folder getiteld *Papiaments op weg naar erkenning* gemaakt. Het symposium is als gevolg van de coronamaatregelen van medio november geannuleerd. De folder is tijdloos en kan nog gebruikt worden op andere gelegenheden.

Ondersteunende Dividivi's

- **FINANCIËN.** Deze werkgroep ondersteunt de activiteiten van de sectie op financieel vlak. Naast de gebruikelijke taken van de penningmeester en de kascommissie, heeft de werkgroep Financiën de trekkers ondersteund met financiële afwikkeling, projectbegrotingen en het aanvragen van fondsen voor Pasa Palabra en Studiamigo|u. Hiervoor zijn (toekenning van) financiële bijdragen ontvangen van De Cultuurschakel voor Pasa Palabra en van Levende Talen, het Maagdenhuis, het Oranje Fonds en Fonds21 voor Studiamigo|u. In 2021 is tevens een boekhoudprogramma aangeschaft en ingericht, dat vanaf 2022 in gebruik zal worden genomen.
- **SOCIALE MEDIA, PR & LTM.** In 2021 is de website van Levende Talen Papiaments regelmatig bijgewerkt en zijn op regelmatige basis nieuwsbrieven en uitnodigingen voor activiteiten verstuurd. Het socialemediatteam heeft regelmatig posts op Facebook en Instagram geplaatst. Ook is het logo van Studiamigo|u aangepast om recht te doen aan de twee spellingswijzen van het Papiaments op de ABC-eilanden. Voor wat betreft publicaties in LTM was het jaar 2021 ook een succesvol jaar. Er zijn in totaal drie hoofdartikelen gefaciliteerd door de redacteur voor het Papiaments: *Een leeftijdsgenoot als taalbuddy* (LTM, jaargang 108-4), *Nederlands als vreemde taal in het Caribisch gebied: Gelijke kansen voor Caribische leerlingen* (LTM, jaargang 108-6) en *Waarom taalvriendelijke scholen* (LTM, jaargang 108-7).
- **LEDENWERVING EN LEDENBEHOUD.** Door een nieuwjaarsborrel te organiseren heeft de sectie aan het begin van het jaar contact gelegd met bestaande en potentiële leden. Alle bestuursleden waren gezamenlijk verantwoordelijk voor het werven van nieuwe leden. Als doel werd gesteld om iedere maand ten minste 1 nieuw lid te werven. De aard en kwaliteit van de activiteiten in 2021 hebben het ledenaantal doen groeien van ruim vijftig naar bijna tachtig.
- **ANDERE ACTIVITEITEN.** Andere activiteiten die gehouden zijn: een teambuildingsactiviteit in het najaar, het begeleiden van één scriptiestudent van de Saxion Hogescholen en het begeleiden van een stagiaire van de Haagse Hogeschool. Net als alle andere secties heeft Levende Talen Papiaments ook een ALV gehouden. In 2021 hebben 25 van de 44 leden van Levende Talen Papiaments (1E sectie) de ALV bijgewoond. Ten slotte is er dit jaar samengewerkt met het Arubahuis, het Curaçaohuis, De Haagse Hogeschool, Fontys Hogescholen, Stichting SAAM, Stichting SPLIKA, Bureau NVT, Akademia Papiamentu (Bonaire), Simia Literario en Stichting Taal naar Keuze.

Plannen voor 2022

- **ONDERWIJS.** In 2022 zal het project Studiamigo|u voortgezet worden. Er zal voornamelijk aan de duurzaamheid van het project gewerkt worden. Het doel is om samenwerkingsverbanden aan te gaan met instellingen voor middelbaar en hoger onderwijs. Voor 17 november 2022, op de internationale Studentendag, staat wederom een symposium over het Studiesucces van studenten uit de ABC-eilanden en workshops ter bevordering van het studiesucces gepland.
 - **LESSEN PAPIAMENTS.** In 2022 zullen voor het eerst online individuele en groepslessen Papiaments als Vreemde Taal gegeven worden. Voor leden van Levende Talen Papiaments zal ook in samenwerking met Stichting SPLIKA op de internationale dag van de moedertaal een cursus 'Skirbi papiamentu/o mihó' (Leer het Papiaments beter schrijven) verzorgd worden.
 - **CULTUUR.** In maart en oktober 2022 zal Pasa Palabra wederom gehouden worden. Gezocht wordt naar een nog grotere diversiteit aan kunstuitingen in het Papiaments.
 - **OPVOEDING.** In 2022 zal *Buki ta Konta* wederom tijdens de Nationale Voorleesdagen, op de Internationale dag van het Boek en tijdens de Kinderboekenweek gehouden worden.
 - **PAPIAMENTS IN EUROPA.** In 2022 werkt Levende Talen Papiaments verder in het Platform Deel II Papiaments (Europa) voor de erkenning van het Papiaments in Europa.
- Ondersteunende Dividivi's
- **FINANCIËN.** Voor 2022 zal de financiële administratie verder geautomatiseerd worden en zal de fondsenwerving voortgezet worden ten behoeve van de activiteiten van Levende Talen Papiaments.
 - **SOCIALE MEDIA, PR & LTM.** In 2022 zal deze Dividivi werken aan een communicatieplan voor Levende Talen Papiaments. Hiernaast zal ernaar gestreefd worden om wederom drie artikelen voor het LTM te faciliteren.
 - **LEDENBEHOUD EN -WERVING.** In 2022 zal een ledentevredenheidsonderzoek gehouden worden. Er zal ook verder gewerkt worden aan een vrijwilligersbeleid. Het streven voor 2022 is om ten minste twintig nieuwe leden te werven. Ook zal er gewerkt worden aan het versterken van de communicatie door periodieke mailings naar de leden.
 - **ANDERE ACTIVITEITEN.** Voor 2022 staat professionalisering van het bestuur weer hoog op de agenda. De bestuursleden en Dividivi-leden zullen één tot twee trainingen volgen. De sectie Papiaments zal ook dit jaar open staan voor samenwerkingsprojecten.

Sectie Pools

Bestuur

Elżbieta Niemczuk-Weiss – voorzitter
Izabela Sołtys – vicevoorzitter, public relations
Marta van Vliet-Sokołowska – secretaris, nevenfunctie webmaster
Dr. Teresa Jaskólska-Schothuis – penningmeester
Magdalena Malada – algemeen bestuurslid, sociale media

Aantal leden: 12 (1e), 5 (2e)

Acties in 2021

- April - mei: deelname aan de jury en toekenning van prijzen aan de kunstwedstrijd *Mój świat za 30 lat* (Mijn wereld in 30 jaar) georganiseerd door de Poolse scholen in Breda en Roosendaal.
- Mei: betrokkenheid bij de beoordeling en toekenning van prijzen in het kader van *Jesienny konkurs literacki online* (online herfst literaire wedstrijd) voor de Poolse kinderen uit twee zustersteden: Wrocław en Breda.
- Juni: deelname aan de 21e terugkerende Poolse kinderpoëziewedstrijd (*Wierszowisko*) georganiseerd voor de Poolse leerlingen uit alle scholen behorende tot het Forum Poolse Scholen in Nederland (FPSN). Onze voorzitter zat in de jury. De sectie Pools trad als sponsor van drie prijzen op. Na de online fasen werd de laatste fase georganiseerd door de Poolse School in Tilburg.
- Juli – november: vertaalwedstrijd van een kort verhaal *Bajka o królu Mordasie* van Stanisław Lem (de bekende en bekroonde Poolse fantasyschrijver) in samenwerking met de Poolse ambassade, UvA en KULeuven. Onze voorzitter trad op als de secretaris van de jury, was een van de hoofdorganisatoren en heeft de online eindbijeenkomst georganiseerd. Onze penningmeester zorgde voor de financiële kant van de vertaalwedstrijd.
- November: voor het eerst in de geschiedenis van de sectie Pools hebben we bij het CLT vier workshops in het Pools, Nederlands en Engels ingediend. Een van de workshops, die van Bożena Kopczyńska, getiteld *Over het ontkrachten van de feiten en mythen van meertaligheid. De rol van de moedertaal in het onderwijs. Tips voor de leerkrachten* had ruim dertig deelnemers.
- Het sectiebestuur (of een deel ervan) heeft zeven keer online vergaderd in verband met de organisatie van onze evenementen.
- Drie nummers van de sectie online-krant *Wiadomości* zijn verschenen.

- Door het hele jaar heen zijn de gebruikelijke vergaderingen van het hoofdbestuur bijgewoond en de contacten met de Poolse Ambassade, de Slavistiek UvA, het Forum Poolse Scholen Nederland en de Universiteit Warschau en KULeuven onderhouden.

Plannen voor 2022

- Februari: vergadering van het sectiebestuur – voorbereiding voor de ALV en de aanvulling en noodzakelijke wijzigingen in het sectiebestuur.
- Vanaf 21 februari door het hele jaar heen: organisatie van een reeks lezingen en online workshops voor docenten, vertalers en studenten Pools, onder de titel: *Odświeżamy nasz język ojczysty/We frissen onze moedertaal op*. Onze docenten zijn vakdeskundigen, taal- en literatuuronderzoekers afkomstig van Poolse universiteiten en onderzoeksinstituten. Dit is een van onze ideeën om nieuwe leden te werven.
- Juni – november: het organiseren van de vertaalwedstrijd van een verhaal van Bolesław Prus in verband met *Het jaar van Prus*, in samenwerking met de Poolse ambassade, UvA en KULeuven.
- Maart: de 22e terugkerende Poolse kinderpoëziewedstrijd (*Wierszowisko*) voor leerlingen uit alle scholen behorende tot het Forum Poolse Scholen in Nederland - jurylid, prijzen van de Sectie Pools.
- Uitbouw van contacten met de Poolse scholen in Nederland en andere organisaties zoals: UvA, PNKV, Forum Poolse Scholen in Nederland, KREDA, stichting Pools Centrum van Onderwijs en Educatie *Lokomotywa* en een nieuwe - stichting *Polish Culture*.
- Promoten van het vak Pools op scholen en informatie verspreiden over onze sectie.
- Via Facebook, LinkedIn en Twitter het beeld van de sectie Pools duidelijker en aantrekkelijker maken.
- Het verspreiden van de sectie online krant *Wiadomości* (minimaal vier keer per jaar).

Sectie Russisch

Bestuur

Geramé Wouters – voorzitter a.i., nascholing, redacteur LTM, website, pr, Nieuwsbrief
Christine Gardner – secretaris/contactpersoon Maprijal, contactpersoon vertalen
Tatiana Glagotskaia – penningmeester
Dorie Nielen – vo en heritage-leerlingen, nascholing
Alexandra van Blitterswijk – staatsexamens en heritage-leerlingen
Jeanette Bron – internationale contacten, contacten ho/wo

In memoriam

Ons bereikte het bericht van overlijden van Dineke Joele-Lentz op 6 januari 2021, betrokken bij de Adviescommissie Leerplan Russisch van SLO.

Aantal leden: 35 (1e), 10 (2e)

Acties in 2021

- De sectie heeft acht keer vergaderd: 20 januari, 2 maart, 23 april, 31 mei, 16 juni, 19 juli, 25 september, 24 november, waarvan slechts één keer live.
- Op 25 mei 2021 heeft de sectie Russisch digitaal haar Algemene Ledenvergadering gehouden
- Activiteiten rondom het 50-jarig bestaan van de sectie Russisch, met onder meer een terugblik aan de hand van herinneringen van (oud)docenten en studenten in de vorm van mp3'tjes op de website.
- Crowdfunding om het gedicht *Я вас любил* van Alexander Poesjkin op een muur in Leiden geplaatst te krijgen.
- Op 25 september organiseerde de sectie in samenwerking met de Russische Studies van de universiteit Leiden de Ruslanddag in het Lipsiusgebouw. Het was een geslaagde dag met een afwisselend programma van lezingen, workshops en een vertaalwedstrijd. De dag werd afgesloten met een borrel.
- Vertaalwedstrijd: in het kader van de Ruslanddag is er een vertaalwedstrijd georganiseerd. Het ging om een tekstfragment van Vladimir Sorokin *Путь Бро*. De winnaar was het vertalersduo Jos Moortgat en Titia Vuyk.
- De sectie heeft op 26 november 2021 deelgenomen aan het online Congres Levende Talen met een drietal workshops: 'De mogelijkheden van digitale woordenboeken ABBY Lingvo', 'Fenja- de taal van de goelag' en 'De Russische literatuur in de maatschappijleerles'.
- In 2021 verschenen de volgende artikelen in *Levende Talen*

Magazine: 'Russisch op het Koninklijk Conservatorium', 'Sectie Russisch bestaat 50 jaar', 'In memoriam Dineke Joele', 'Intercultureel op pad met Russen: een voorstel tot brede samenwerking'. 'Een interview met Jasper Kaaf'.

- Continuering van het heritageprogramma.
- Het organiseren van de eindexamens Russisch: 24 vwo- en drie havo-kandidaten.

Plannen voor 2022

- Activiteiten rondom het 50-jarig bestaan van de sectie Russisch, met onder meer een terugblik aan de hand van herinneringen van (oud)docenten in de vorm van mp3'tjes op de website. Op <https://russisch.levendetalen.nl/uitgelicht> verschijnen in 2022 archiefstukken en herinneringen over Russisch op school.
- Activiteiten rond de Internationale dag van de Russische taal op 6 juni in de vorm van het organiseren van webinars.
- Actie gericht op plaatsing van een gedicht van Poesjkin op een muur in Leiden.
- In het kader van ledenwerving contact leggen met de studentenvereniging van Slavistiek van Amsterdam, Leiden en Groningen.
- Zichtbaarheid vergroten in *Levende Talen Magazine* en op sociale media.
- Ruslanddag in september.
- Deelname aan het Congres Levende Talen.
- Continuering van het heritageprogramma.
- Het organiseren van de eindexamens Russisch.

Sectie Spaans

Bestuur

- Blanca Cano González – voorzitter
María Fernanda Martino Ávila – secretaris, literaire bijeenkomsten Leiden
Edith Oliver – algemeen bestuurslid, Spaans op hbo en universiteiten
Carla Sánchez Kist – Spaans op de middelbare school, redacteur LTM

commissies

- Ivonne Lanza – Spaans op de basisschool, literaire bijeenkomsten Nijmegen
Yira Armas – Spaans op het mbo
Mónica Lema – adviseur, Congres Levende Talen

In mei 2021 is Carla Sánchez Kist toegetreden tot het bestuur Spaans Levende Talen voor Spaans in het middelbaar onderwijs. Zij is tevens redactielid van *Levende Talen Magazine*.

Aantal leden: 127 (1e), 45 (2e)

Acties in 2021

Nascholing

- **LEESVAARDIGHEID VOOR DE MIDDELBARE SCHOOL.** Online-bijeenkomst over leerstrategieën voor lezen in onderbouw en bovenbouw. Op aanwijzing van Blanca González (Hogeschool Rotterdam en Comenius College) werden verschillende teksten geanalyseerd en oefeningen gedeeld.
- **CONSPIRACIÓN LITERARIA LEIDEN.** Tijdens de eerste online-bijeenkomst heeft prof. Jesús Cano Reyes van de Universidad Complutense de Madrid een lezing gehouden over het werk van Alejandro Zambra. Tijdens de tweede ontmoeting werd de schrijver Alejandro Zambra online geïnterviewd. Op 6 april heeft prof. Gabriel Inzaurrealde (Universiteit Leiden), het werk van Fernanda Trías besproken. In november werd de schrijfster Fernanda Trías geïnterviewd door Fernanda Martino en Gabriel Inzaurrealde.
- **CONSPIRACIÓN LITERARIA NIJMEGEN.** In samenwerking met de Radboud Universiteit werden zeven online lezingen aangeboden. Prof. Brigitte Adriaansen, Marloes Mekenkamp, Sofía Forchieri, prof. Marije Hristova en Marileen la Haije richtten dit jaar hun aandacht op de vrouwelijke stem in de Spaanse literatuur en cultuur.
- **LEZINGEN OVER INTERCULTURELE COMPETENTIES.** In de eerste lezing heeft dr. Wadalberto Rodríguez het onderwerp interculturele competenties belicht, in de tweede lezing heeft

Marcela Fritzler voorbeelden gepresenteerd van activiteiten om interculturele competenties te ontwikkelen.

- **ONLINEGROEP OVER POËZIE.** Edith Oliver heeft acht bijeenkomsten georganiseerd over poëzie onder de naam ‘La Cueva de las lobas’. Tijdens deze online sessies bespraken deelnemende docenten auteurs en teksten.
- **ONLINE GROEP DIGITALE DIDACTIEK.** Mónica Lema organiseerde twee online bijeenkomsten over digitale didactiek. Docenten deelden hun ervaringen met programma’s, spelletjes en applicaties onder de naam ‘El baúl de los juegos’.

Media

- de website <https://spaans.levendetalen.nl/> is onderhouden en geactualiseerd; berichten en cultureel nieuws werden erop geplaatst.
- Spaans Levende Talen heeft een eigen Facebookgroep en werkt samen met de FB-groep docenten Spaans in Nederland en met de FB-groep docenten Spaans voor de basisschool.

Externe Contacten

- Overleg met het consulaat van Spanje, afdeling onderwijs, over samenwerking en het voorbereiden van een studiedag Spaans in het voorjaar 2022.
- Overleg met Nuffic (driemaal) om de financieringsmogelijkheden voor Spaanse taallessen op de basisscholen te bespreken. Carla Sánchez, Ivonne Lanza en Yira Armas zijn contactpersonen voor Nuffic.
- Samenwerking met VDSN en Uitgeverij Talenland in verband met professionalisering.
- Spaans LT werd vertegenwoordigd door Carla Sánchez tijdens de derde hispanistenvergadering georganiseerd door Instituto Cervantes en de Spaanse ambassade.

Overig

- Het bestuur Spaans heeft achtmaal online vergaderd, en de werkgroep voor Spaans op de Basisschool tienmaal.
- Spaans LT maakt deel uit van de werkgroep Platform Spaans, waarin Instituto Cervantes, Consejería de Educación, VDSN en verschillende universiteiten samenwerken om te komen tot een betere positie van het Spaans in het onderwijs.

Highlights 2021

- **CONSPIRACIÓN LITERARIA.** De literaire bijeenkomsten werden in samenwerking met de Universiteit Leiden en de Radboud Universiteit Nijmegen gehouden en zijn heel erg positief ervaren. Gemiddeld hebben er 20 deelnemers meegedaan per online sessie. Elke sessie duurde tweeënhalf uur.
- Tijdens het CONGRES LEVENDE TALEN zijn drie verschillende

workshops aangeboden door Alberto Madrona Fernández (*El papel de la mediación intercultural entre el docente, el estudiante y los materiales en el aula de ELE*), Fernando Collantes (*Como veníamos diciendo. Herramientas didácticas un año más tarde*) en Carole Westerkamp (*Cómo aumentar el impacto de tus palabras*).

- In april werd de LANDELIJK DIDACTISCHE STUDIEDAG ‘ELE NIÑOS’ gehouden voor docenten Spaans en ouders die betrokken zijn bij het onderwijs Spaans aan kinderen.
- De WERKGROEP VOOR SPAANS OP DE BASISCHOOL werd officieel opgericht. Het bestuur bestaat uit leden van de sectie Spaans LT en verschillende landelijke organisaties. Deze groep heeft een eigen website: <https://spaansopdebasis-school.wordpress.com/>

Plannen voor 2022

Nascholing

- Het bestuur heeft besloten om verder te gaan met het organiseren van de literaire bijeenkomsten in Nijmegen en Leiden.
- De studiedag voor docenten Spaans wordt in april georganiseerd (online en fysiek als het mogelijk is).
- Voorbereiding en uitvoering werkgroep platform Spaans. In 2022 wordt een website gelanceerd met veel informatie over dit initiatief.
- Online studiegroep ‘El baúl de los juegos’. Het idee is om van elkaar te leren en de diverse digitale spelletjes uit te

proberen en ook een activiteit voor te bereiden voor in de klas. In 2022 worden in dit verband drie workshops gehouden: op 21 januari, 1 april en 17 juni.

- Online groep ‘La cueva de las lobas’. In deze literaire en poëtische ruimte worden gedichten voorgelezen of voorgedragen en/of liedjes beluisterd. De deelnemer legt aan de anderen uit waarom hij, zij het gedicht of lied heeft gekozen. De thema’s worden vooraf door de deelnemers gekozen om belangrijke data of evenementen te vieren. De bijeenkomsten zijn gratis en LT-leden, gasten en alle geïnteresseerden in Spaanse poëzie kunnen deelnemen.
- De teksten die geschreven werden tijdens de workshops creatief schrijven, zullen uitgegeven worden in 2022. Het boekje wordt tijdens de Jornada de Primavera Spaans Levende Talen gepresenteerd.

Overig

- **Basisonderwijs.** De Werkgroep voor Spaans op de Basisschool gaat verder met de voorbereiding van een pilot-project en zal een tiental lagere scholen bij het project proberen te betrekken.
- Het sectiebestuur Spaans blijft in contact met CvTE en Cito over de centrale examens Spaans.
- In samenwerking met Instituto Cervantes worden talencursussen aangeboden voor docenten Spaans en middelbare schoolleerlingen krijgen korting als ze DELE- of SIELE-certificaten willen behalen.

Sectie Turks

Bestuur

Mehmet Uz – voorzitter
Catharina Geelen – secretaris en redacteur LTM
Taner Yıldız – penningmeester

Aantal leden: 29 (1e), 7 (2e)

Acties in 2021

- Onze activiteiten zijn vanwege de lockdown verschoven naar online.
- Sinds 20 maart 2020 geeft de sectie Turks een online taalcurcus Nederlands aan Turkstaligen.
- Er is een YouTube-kanaal gestart om sectie Turks van Levende Talen te promoten en de Turkse en Nederlandse taalkennis van de deelnemers te verbeteren (Hollandaca Nederlands Dil Kursumuz2021 Mehmet Uz – YouTube).
- Facebookpagina van de sectie Turks wordt beheerd door Mehmet Uz, www.facebook.com/Levende-Talen-Sectie-Turks-Turkçemiz-817387268345361/.
- WhatsApps-groepen sectie Turks en bestuur sectie Turks worden beheerd door Mehmet Uz.
- Sectie Turks heeft in 2021 zeven keer online vergaderd.

Plannen voor 2021

- We gaan alle leden uitnodigen voor de ALV van 26 maart 2022.
- Er is bij de ALV een bijeenkomst van de sectie Turks.
- We organiseren een gedichten- en essaywedstrijd.
- We vieren de dag van de leraar op 24 november 2022 en promoten de sectie Turks.
- We zijn present op het Congres Levende Talen met een workshop Turks.
- We werken samen met het Yunus Emre Instituut bij projecten zoals 'de dag van de leraar'.
- Catharina Geelen vertegenwoordigt de sectie als redacteur van LTM.
- De sectie zal vertegenwoordigd zijn in de Levende Talen-werkgroep ledenwerving.
- We gaan gericht inzetten om contact met elkaar te houden.

Levende Talen Tijdschrift

Levende Talen Tijdschrift verschijnt viermaal per jaar. De artikelen in het Tijdschrift behandelen vakdidactische onderwerpen en hebben een meer wetenschappelijk karakter dan de bijdragen in LTM.

Het tijdschrift ging in 2021 de tweeëntwintigste jaargang in. In 2021 zijn vier nummers uitgebracht (april–juni–september–december). De redactie heeft het afgelopen jaar vier keer vergaderd over de inhoud en samenstelling van het Tijdschrift. De redactie werft actief kopij, bespreekt de ingestuurde bijdragen en schrijft zelf teksten.

De huidige redactie bestaat uit Helge Bonset (hoofdre-dacteur), Amos van Gelderen, Marrit van de Guchte, Sonja Heebing, Ton Koet en Daphne van Weijen.

In 2021 zijn in *Levende Talen Tijdschrift* de volgende typen bijdragen opgenomen:

- Onderzoek/Vakontwikkeling (artikelen waarin gerapporteerd wordt over didactische en onderwijskundige ontwikkelingen en/of onderzoek);
- Verschenen proefschrift (bespreking van in Nederland uitgevoerd promotieonderzoek).

Twaalf bijdragen vielen in de rubriek Onderzoek/Vakontwikkeling. Hiervan hadden er acht betrekking op het voortgezet onderwijs, drie op het hoger onderwijs en een op basis- en voortgezet onderwijs. Vijf bijdragen hadden betrekking op het onderwijs in het Nederlands of in schoolvakken waar Nederlands de voertaal is, vijf hadden betrekking op het onderwijs in de moderne vreemde talen, een op het onderwijs in het Fries en een op het onderwijs in Nederlandse Gebarentaal.

In de rubriek Verschenen proefschrift zijn de dissertaties besproken van Ellen van den Broek (*Language awareness in foreign language education. Exploring teachers' beliefs, practices and change processes*), Marlies ter Beek (*Supporting reading comprehension in history education: the use and usefulness of a digital learning environment*), Anke Herder (*Peer talk in collaborative writing of primary school students: A conversation analytic study of student interaction in the context of inquiry learning*) en Esther de Vrind: (*The SpeakTeach method; Towards self-regulated learning of speaking skills in foreign languages in secondary schools: an adaptive and practical approach.*)

De vormgeving van het tijdschrift was in handen van Monique van Hootegem.

Alle artikelen van LTT vanaf 2000 tot en met 2021 zijn via de archiefsite LT-tijdschriften te raadplegen.

Namens de redactie van *Levende Talen Tijdschrift*,
Helge Bonset, hoofdredacteur

Levende Talen Magazine

In 2021 heeft *Levende Talen Magazine* zijn 108e jaargang beleefd. Elk nummer bevat doorgaans vier hoofdartikelen over uiteenlopende onderwerpen. In de artikelen staan talenonderwijs en de praktijk van het lesgeven centraal. De redactie streeft naar een goede balans tussen artikelen over moedertaal-didactiek en vreemdetalendidactiek. Behalve hoofdartikelen bevat LTM een aantal vaste rubrieken: 'Gesignaleerd', 'Nieuws', 'Binnenkort', 'Etalage', 'Web en App', 'Poëzie', 'Films en Series', 'Column', 'Jeugd- en jongerenliteratuur', 'Praktijk', 'Lesidee', 'Levende Talen', 'Onderzoek en praktijk', 'Opinie', 'Kroniek' en 'Recensies'. Dit jaar heeft de redactie vooral geïnvesteerd om de praktijkgerichtheid van het blad te versterken door in te zetten op de rubrieken 'Praktijk' en 'Lesidee' (de gele pagina's). Ook is de rubriek 'Uit het hb' toegevoegd, waarin lezers in korte berichtjes kennisnemen van de belangrijke thema's die het hoofdbestuur behandelt.

LTM had ook dit jaar weer een aantal vaste medewerkers. Rob van Veen verzorgde de rubriek 'Jeugd- en jongerenliteratuur' voor Nederlands; Gerard Koster schreef een aantal bijdragen voor deze rubriek voor de taal Engels. Verder verzorgde Gerard Koster een rubriek over recente films die in de les gebruikt kunnen worden of die specifiek voor talentocenten interessant kunnen zijn. Jan de Jong recenseerde in elk nummer een gedichtenbundel. Jacob Moerman schreef de rubriek 'Etalage', een vast onderdeel waarin hij telkens een aantal nieuwe literaire werken de revue liet passeren. Peter-Arno Coppen was dit jaar weer de columnist van LTM. Kees van Eunen, Roland Bruijn en Henk la Roi, ten slotte, schrijven voor elk nummer een ICT-bijdrage voor de rubriek 'Praktijk'.

De redactie bestond in 2021 uit: Karin Epping (Engels), Reitze Jonkman (Fries), Erik Kwakernaak (Duits), Wouter Toonen (Arabisch), Geramé Wouters (Russisch), Clary Ravesloot (Nederlands), Catharina Geelen (Turks/NT2), Elisa Candido (Italiaans), Nihayra Leona (Papiaments), Marjolijn Voogel (Frans), Karolina Eckardt (Pools) en Johan Graus (hoofdredactie). Voor Spaans is in 2021 Carla Sánchez Kist tot de redactie toegetreden. Momenteel is de redactie nog op zoek naar redacteuren voor Nederlandse Gebarentaal, Chinees en Limburgs/Nedersaksisch.

De redactie kwam achtmaal bijeen en kreeg circa 65 artikelen ter beoordeling voorgelegd. De inhoud en stijl van de artikelen was zoals altijd van uiteenlopende kwaliteit. Over het algemeen was er een groot aanbod van artikelen. Bovendien heeft de redactie weer eenmaal gebruikgemaakt van de diensten van een onderwijsjournalist.

In 2021 is ook de archiefsite <www.lt-tijdschriften.nl> ver-

der uitgebouwd en bijgehouden. Inmiddels zijn alle hoofdartikelen van LTM vanaf 2000 tot en met 2021 via de site te raadplegen. Ook de jaargangen 1989 tot 1999 van *Levende Talen* – de voorganger van LTM en LTT – zijn te raadplegen. Verder heeft Jasper Kaaf de programmatuur van de site geüpdatet naar de laatste versie van Open Journal Systems (het platform waarop de site draait). Hierdoor is tevens de vormgeving van de site geactualiseerd. Met de update is ook de continuïteit van de archiefsite beter geborgd, omdat specificaties en aanpassingen niet meer in de broncode van het platform zijn doorgevoerd, maar zijn weggeschreven in plug-ins en templates, waardoor toekomstige updates probleemloos kunnen worden uitgevoerd.

De vormgeving van het magazine was in handen van Monique van Hootegem. Anda van Riet en Tom van Limpt zijn de vaste fotografen. De illustraties bij de columns van Peter-Arno Coppens worden verzorgd door Inge Voets.

In 2021 is de samenwerking met OnderwijsMedia, de nieuwe advertentieacquisiteur, gestart. Ondanks de voortdurende coronacrisis heeft dit geresulteerd in een advertentieopbrengst van bijna 19.000 euro – een lichte groei ten opzichte van 2020. Ook heeft de redactie samen met OnderwijsMedia een plan gemaakt voor het verder optimaliseren van advertentie-inkomsten door het inzetten van advertorials,

themapagina's, korte themaspecials, webadvertenties en een nieuwsbrief. De vernieuwde versie van de archiefsite biedt inmiddels al mogelijkheden voor advertenties. De overige onderdelen van het plan zullen in 2022 verder doorontwikkeld worden. Van belang hierbij is wel dat LTM kan participeren in de vernieuwing van de verenigingswebsite en hier een eigen onderdeel op krijgt. Hierover is de redactie in gesprek met het bestuur. Ten slotte had LTM nog inkomsten van abonnementen en Stichting UvO (reprorechten) van respectievelijk 39.340 euro en 7.533 euro.

De totale kostprijs van LTM en LTT (na aftrek van baten: advertenties, abonnementen, reprorechten) was in 2021 € 91.241 (een daling van vier procent ten opzichte van 2020). Vanwege het iets lagere ledenaantal in 2021 betekent dit dat de kostprijs van LTM per lid/abonnee circa € 2,18 (2020: € 2,16) en van LTT circa € 1,45 (2020: € 1,46) per nummer was. De totale kosten voor LTM (8 nummers) en LTT (4 nummers) waren € 23,25 per lid/abonnee, hetgeen betekent dat van de contributie van elk lid slechts 27 procent werd besteed aan de productie en levering van de tijdschriften. Zie tabel 1 voor een overzicht van de totale jaarrekening 2021.

Namens de redactie van LTM,
Johan Graus, hoofdredacteur

Kosten productie en redactie LTM (incl. btw)	€ 131.790	
Kosten productie en redactie LTT (incl. btw)	€ 25.192	
Kosten productie, redactie en verzending LTM en LTT		€ 156.982
Advertentieopbrengst netto	€ 18.868	
Abonnementen	€ 39.340	
PRO (readerregeling)	€ 7.533	
Baten LTM en LTT		€ 65.741
Totale kostprijs LTM en LTT		€ 91.241
Gemiddelde kostprijs per lid/abonnee		€ 23,25
Kostprijs t.o.v. lidmaatschap		27%
Kostprijs LTM per nummer		€ 2,18
Kostprijs LTT per nummer		€ 1,45

Tabel 1. Jaarrekening LTM en LTT 2021

LEVENDE Talen